

Naš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

Za birmo
in konec šole
je najlepše darilo

FOTO-APARAT

Fotohaus Schmaus

Lastnik: Friedl Gottwald

9. leto - številka 23

V Celovcu, dne 6. junija 1957

Cena 1.50 šilinga

Energija za Evropo

Preskrba Evrope s potrebno pogonsko silo za njene industrije, za hišna gospodinjstva, za javna in zasebna prometna sredstva postaja iz leta v leto vedno bolj pereče vprašanje.

Primerjava evropskih energijskih sil z ameriškimi nam šele v jasni luči pokaže, kakšen je dejanski položaj „starega kontinenta“, in vzroke njegovega gospodarskega zaostanka za „mlado“ Ameriko.

Prebivalstvo Združenih držav tvori približno 7 odst. prebivalstva naše zemlje, vendar ondi proizvedejo 50 odst. vse energijske sile. Na vsakega industrijskega delavca v Združenih državah pride 5 PS (konjskih sil) električne storilnosti. In ena (strojna) konjska sila je enaka zmogljivosti desetih ljudi. Tako torej more ameriški delavec opravljati s stroji delo, za katerega bi sicer rabili 50 ljudi z zgolj ročno delovno silo. Celotno v najbolj industrializiranih državah Zapadne Evrope razpolaga tovarniški delavec povprečno s strojno silo 18 ljudi. In zato se lahko evropski delavec napenja kolikor se hoče, velikanskih prednosti ameriškega ne bo mogel nikdar doseči. Sila ostane sila in kjer je je več, pač lahko opravlja večje delo. V tem dejstvu je treba iskati razloga za visoko produktivnost ameriškega delavca. In iz tega pa zopet izvira splošni visoki življenjski standard širokih množic v Ameriki, ki daje hišnim gospodinjstvom bodisi v mestu, bodisi na deželi 8 krat več električne energije za strojno delo kot povprečnemu gospodinjstvu v Evropi.

Še bolj neugodno sliko pa poda primerjava energijskih rezerv med obema kontinentoma. Skoraj tri četrtine vseh premogovnih zalog na svetu leži v Združenih državah in v Kanadi; ti deželi razpolagata z eno tretjino vseh ležišč železne rude. V Evropi leži zgolj 1 desetina zalog železnih rudnin. Zgolj v pogledu rezerv vodne energije vlada prilično sorazmerje. Pa tudi tukaj zaradi gostote prebivalstva v Evropi obstoječe vodne sile že mnogo bolj izkoriščene. Zgolj kratka suša že povzroči očitne motnje v preskrbi z električno energijo, dočim so dobe nizkega vodostaja vsako leto periodično se ponavljajoče „križe“ z omejitvami porabe električne energije v gospodinjstvu in industriji. Potrebe po električni energiji rastejo hitreje, kot utegnejo države graditi električne centrale. Strokovnjaki pa že tudi napovedujejo, da bo v nekaj letih v Evropi napočil čas, ko bodo vse vodne sile do zadnje kapljice izrabljene in pojavlja se težavno vprašanje, kaj potem.

Petrolej in premog sta za Srednjo in Zapadno Evropo tudi izrazita uvozna artikla in sušna kriza je pokazala ranjivost Zapadne Evrope na tem področju. Dočim obstoje v manj razvitih področjih Afrike, Azije in Južne Amerike še velike možnosti za razvoj in izkoriščanje takozvanih „klasičnih“ energijskih virov, bo pa Evropa v nekaj letih morala kreniti na nova, revolucionarna pota po preskrbi s potrebnimi pogonskimi sredstvi, ako hoče ohraniti v teku svoje tovarne, železnice in ladje.

Ako bi namreč Evropa ostala pri starih virih energije, bi po računih „treh modrih“ Atlantskega pakta (italijanski zunanji minister Martino, belgijski zun. minister Spaak in francoski zun. minister Pineau) v naslednjih desetih letih morala uvoziti 200 milijonov ton premoga (povečini iz Amerike) ali tovrstnih nadomestnih proizvodov (to je 30 odst. celotne lastne potrebe). V dvajsetih letih bi se pa ta količina zvišala na 300 milijonov ton ali 40 odst. celotne lastne potrebe. Že danes srednje in zapadnoevropske države izdajajo leto 50 milijard šil. za uvoz energijskih sredstev. Leta 1967 bi ti stroški znašali 100 milijard, a leta 1975 pa 150 milijard šil., — seveda če bo svet še takšen, kot je danes. Pa je bolje, da na to ne mislimo.

Z ozirom na te rastoče potrebe, ki jih Evropa iz lastnih energijskih rezerv ne more

Sprejemni izpiti za gimnazijo

Landesschulrat für Kärnten
Zahl 2609/57

Klagenfurt, den 31. Mai 1957

Slowenisches Realgymnasium, Ausschreibung der Aufnahmeprüfung.

An die

Redaktion der Naš tednik-Kronika
Klagenfurt

Es wird ersucht, beiliegenden Ausschreibungstext in der Sonntagszeitung am 9. Juni 1957 zu veröffentlichen. Die Rechnung ist an den Landesschulrat für Kärnten zu richten.

Beilage.

Für den Vorsitzenden des LSR: Dr. Kristler, e. h.

URADNA OBJAVA

Sprejemni izpiti na Slovenski realni gimnaziji v Celovcu

Z ozirom na odlok prosvetnega ministrstva z dne 9. 5. 57, št. 43.833-21/57 objavljamo sledeče:

Sprejemni izpiti na Slovenski realni gimnaziji v Celovcu so v ponedeljek, dne 8. julija 1957, od osmih zjutraj naprej v poslopju državne realke, Celovec, Lerchenfeldgasse 22.

Sprejemni izpit v prvi razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo.

V drugi in tretji razred lahko vstopijo učenci in učenke iz srednje, glavne in neposredno iz ljudske šole.

Pozitivno spričevalo srednješolskega razreda omogoča, po opravljenem izpitu iz slovenščine, vstop v naslednji razred.

Učenci in učenke glavne šole, ki s svojim spričevalom dokažejo najmanj dober napredek v šoli, bodo izprašani le iz slovenščine.

Vsi drugi učenci iz glavne šole pa bodo morali polagati izpit iz vseh važnejših predmetov v okviru učne snovi absolviranega razreda.

Učenci in učenke pa, ki pridejo neposredno iz ljudske šole in bodo hoteli v drugi ali tretji razred Slovenske realne gimnazije, bodo morali napraviti sprejemni izpit iz vseh važnejših predmetov, pač pa so morali pozitivno že končati 5. oziroma 6. šolsko leto ljudske šole.

Prošnje za sprejemni izpit naslovite na: Direktion des slowenischen Realgymnasiums, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22 (Bundesrealschule).

Podrobna pojasnila glede gornjih izpitov dobite lahko pri g. prof. dr. J. Tischler-ju istotam. Govorilne ure: Sreda 14,30 — 17,00 in četrtek 9,00 do 12,00 ure.

Pismene prošnje za sprejemni izpit je treba kolkovati s 6.— šil. ter priložiti rojstni list in dokument o državljanstvu.

Za predsednika deželnega šolskega sveta:
Dr. Kristler, l. r.

Hrvatsko-slovenska manifestacija

Gradiščanski Hrvati in koroški ter štajerski Slovenci so v avstrijski državni pogodbi z dne 15. maja v členu 7 izrecno in imensko navedeni. V državni pogodbi so pripadnikom teh manjšin zajamčene tako enakost kot tudi njihove narodnostne pravice. Iz tega razloga so slovenske in hrvaške organizacije brez ozira na ideološko usmerjenost tudi skupno nastopale pri zvezni vladi na Dunaju in v posebnih spomenicah postavile svoje zahteve z ozirom na čl. 7 že l. 1955.

Tak skupni korak so zastopniki obeh narodnih manjšin tudi letos 14. januarja ponovili. Razume se, da so pri teh skupnih posvetovanjih tudi nastali tesnejši osebni stiki, ki so minuli teden našli svoj poseben iz-

kriti, po drugi strani pa tudi nima in ne bo imela denarja za njih nakup in uvoz od zunaj, so pa isti „trije modri“ izdelali načrt za preskrbo s pogonskimi sredstvi iz atomske energije. Šest držav, ki že tvorijo sedanjo premogovno-železarsko skupnost (Montanunion), je ustanovilo podobno korporacijo tudi za atomsko energijo. Njeno ime je „EURATOM“. Že leta 1961 bi naj z izdatno ameriško pomočjo začele v Evropi obratovati prve atomske električne centrale. Do leta 1967 bi naj gradnja central tako napredovala, da bi dosegla proizvodno zmogljivost 15 milijonov kilovatov letno. S tem bi bile tekoče potrebe evropskega gospodarstva popolnoma krite. Ta orjaški program EURATOMA bi pa zahteval investicije v znesku 33 milijard šil. — toliko, da si boste lahko ustvarili približno sliko o velikosti tega projekta, ki ga bo moč izpeljati le s skupnimi silami prizadetih držav.

raz v skupni kulturni prireditvi v Bilčovsu ter v Šmihelu nad Pliberkom.

Hrvatsko kulturno društvo za Gradiščansko (Burgenland) je gostovalo s svojimi pevci, tamburaši in plesalci v obeh imenovanih krajih, kjer se je zbralo ogromno slovenskega ljudstva, da vidi kulturno delo bratske narodne manjšine v Avstriji, da tako tudi skupno manifestira voljo za uresničitev člena 7 državne pogodbe.

V Bilčovsu je bila Miklavževa dvorana premajhna, da bi sprejela vse goste, ki so s svojo udeležbo hoteli pozdraviti Hrvate iz Gradiščanske in si ogledati dosežke njihovega kulturnega udejstvovanja. V imenu gradiščanskih Hrvatov je v njihovem jeziku spregovoril društveni predsednik prof. Schreiner, katerega smo prav dobro razumeli, kakor je lepo razumel tudi on našo domačo govorico. Med hrvaškimi odličnimi gosti je bil tudi deželnozborski poslanec g. F. Leopold ter še vrsta hrvaških šolnikov. Hrvatski kulturni delavci so nam v pesmi, besedi in rajanju pokazali svoje narodne posebnosti, ki jih tam na Gradiščanskem gojijo z veliko ljubeznijo že stoletja in jih hočejo ohraniti tudi svojim potomcem. Da pa bodo to omogočili, tudi oni z vso odločnostjo zahtevajo izpolnitev vseh obveznosti, ki jih naši državi nalaga člen 7 državne pogodbe.

Goste so s slovensko pesmijo pozdravili bilčovški in kotmirški pevci pod vodstvom g. Pavla Kernjaka. Brez vsakega pretiravanja je treba priznati, da so vse skupine v svojih nastopih pokazale visoko kulturno stopnjo. Ugotoviti pa moramo tudi, da je

bilo javnosti s skupnim nastopom jasno in odločno povedano, da se vsi resno zavedamo pripadajočih nam pravic in da bomo storili vse za uresničitev teh zajamčenih pravic. Ker so v državni pogodbi navedeni samo Hrvati in Slovenci, so torej tudi samo ti interpreti slovenskih in hrvaških kulturnih in gospodarskih potreb in prav nihče drug, pa naj je še tolikokrat predsednik kakega samozvanega, „obmejnega odbora“ in drugih takozvanih „obrambnih“ organizacij, ki ne povedo, kaj pravzaprav hočejo „brantiti“, proti komu in čemu!

V Šmihelu nad Pliberkom pa je bila manifestacija na dan Vnebohoda še mogočnejša. Hrvati so tam imeli tudi priložnost, da vidijo ziljsko števhanje in rej pod lipo, kar je bilo tudi za domačine Podjunčane prijetna sprememba.

Ta skupna manifestacija ni bila samo dokaz našega istega državljanstva, marveč tudi dokaz jezikovne in kulturne sorodnosti obeh narodnostnih skupin v besedi, pesmi in melodiji.

Skupina hrvaških kulturnih delavcev je iz Koroške odpotovala v Salzburg, kjer sedaj s pesmijo in melodijo ter godbo zastopa avstrijsko zvezno deželo Gradiščansko na salzburskem velesejmu — in to po naročilu deželne vlade na Gradiščanskem.

Daleč smo še na Koroškem od tistega trenutka, ko bo tudi naša deželna vlada v vseh ozirih priznala, da smo tudi Slovenci bistveni del Koroške in da brez Slovencev Koroške ni. Kamoji, da bi nas poslala kam drugam predstavljati koroške značilnosti. Če morejo, nas še tujim gostom, ki pridejo v deželo, kratkomalo zamolčijo.

- K R A T K E V E S T I -

KRI ZA KAZEN. Znižanje kazni za tiste obsojence, ki darujejo gotovo količino svoje krvi je sklenil deželni zbor v Kaliforniji (USA). Za 43 centilitre krvi si more vsak kaznjeneц odkupiti 90 dni kazni.

ŠEST MILIJONOV FRANKOV je vredna sama beseda za bivšega jugoslovanskega kralja Petra. Med tem ko čaka na novo službo si pa zaman beli glavo, da bi se spomnil na geslo, pod katerim je njegov oče, pokojni kralj Aleksander, ki je bil leta 1934 umorjen v Marseillu (Francija), bil položil v neki švicarski banki lepo vsoto 6 milijonov švicarskih frankov. Po švicarskih zakonih ne smejo banke izdati denarja, ako upravičenec ne pove gesla pod katerim je bil denar vložen. Peter sprašuje vse zaupne znance svojega rajnega očeta, da bi izvedel čarobno besedo, ki bi mu odprla pot do milijonov, toda zaman. Zadnje čase se nahaja v denarnih stiskah in baje namerava stopiti v službo kot reklamni šef nekega hotela v New Yorku.

NEK AMERIŠKI VOJAK je ustrelil svojo japonsko prijateljico in se bo moral zaradi tega dejanja zagovarjati pred japonskim sodiščem. Z gzirom na nedavne izgrede na Formozi je ta primer bil predložen zunanjemu ministru Dullesu in samemu predsedniku Eisenhowerju, ki sta sklenila, da se mora vojak zagovarjati pred japonskim in ne pred ameriškim sodiščem. S tem hočejo preprečiti izbruhe ljudskega nerazpoloženja proti tujim četam, ki so na Formozi bili dosegli nezaslišano silovitost.

ANGLEŠKA VLADA je sklenila odpraviti prepoved trgovanja s Kitajsko, ki je bila v veljavi še iz časa vojne v Koreji in je obvezovala vse članice Atlantskega pakta. Atlantske zaeznice, ki so le z nevoljo ugodile tej ameriški zahtevi, bodo sedaj znova dovolile trgovine s Kitajsko, čeprav je tam komunizem na vladi. Pa tudi v ameriških gospodarskih krogih se pojavljajo vedno številnejši glasovi v prid sprostitve trgovine s to nekdanjo veliko odjemalko. Denar pač ne smrdi.

Politični teden

Po svetu . . .

Razorožitveni razgovori grede naprej — atomski poskusi pa tudi

V Londonu je začela znova svoje delo razorožitvena komisija Združenih narodov. Predstavniki udeleženi držav so se po posvetovanjih s svojimi vladami vrnil v London z novimi predlogi. Na prvih sejah se je pokazala neka sorodnost med sovjetskimi in ameriškimi predlogi glede dveletne prekinitvi atomskih poskusov.

Značilno je, da prihaja ta predlog nekaj dni po tem, ko so Angleži „z uspehom“ izvedli svoj drugi poskus z vodikovo bombo, Amerikanci pa so minuli teden začeli serijo 15 manjših eksplozivnih atomskih bomb v nevadski puščavi (učinek vsake bombe je le 2 do 5 tisoč ton TNT). Prvič, ko je atomska bomba eksplodirala na 90 metrov visokem železnem stolpu, po poskusu stolpa ni bilo več, ampak samo še kup staljenega železa. Obenem poročajo iz Sovjetske zveze, da poskusi z raketami na dolge proge dobro napredujejo. Pri nekem poskusu so poslali v taki raketi 112 km visoko v zrak nekaj psov, ki so imeli na gobcih privezane s kisikove maske. Ko so se rakete vrnile s poleta, so ugotovili, da so psi poskus dobro prenesli. Iz tega sklepajo, da ga bodo tudi ljudje.

Državna gospodarstva so preobremenjena zaradi oboroževanja

Kljub temu pa se vedno ostreje pojavlja nujnost omejitve oboroževanja. Tekma v oboroževanju je zavzela tako orjaški obseg, da stroški za vojaške svrhe že zahtirajo samo osnovo narodnih gospodarstev tudi najbogatejših držav. Predsednik Eisenhower je pred dnevi predložil ameriškemu parlamentu vojni proračun, ki je najvišji v zgodovini Amerike. Sedaj se poslanci in senatorji kregajo, kje bi mogli kako postavko črtati, a vlada se energično brani vseh redukcij, češ da je „v igri ameriška varnost.“

Tu v Sovjetski zvezi gospodarske težave narekujejo potrebo omejitve razoroževanja: ako bo šlo tako naprej, utegne kmalu priti do vojske, marveč v trenutku, ko bodo izdatki za orožje začeli resno ogroziti temelje državnega gospodarstva. To stanje je vladalo v Nemčiji l. 1938 kljub zunanji konjunkturi in polni zaposlitvi. Razlika je pa danes v tem, da razpolagajo tri glavne sile sveta (Sovjetska zveza, Amerika in Anglija) z uničevalnimi orožji, ki vsakemu pametnemu človeku odsvetujejo začenjati vojno. Seveda, dokler v glavah odločujočih politikov vlada zdrava pamet?

Poziv ameriških atomskih znanstvenikov

Nobelov nagrajenec prof. Pauling je zbral podpise svojih 2000 kolegov (fiziki, kemiki, zdravniki) na poslanico, ki opozarja človeštvo na nevarnosti atomskih poskusov za bodočo generacijo. Spomenica pravi, da bo nadaljevanje atomskih poskusov škodljivo vplivalo na zdravje 200.000 otrok bodočih rodov. Tudi življenjska doba enega milijona ljudi bo skrajšana za približno deset let. Preiskave ljudi in živali, ki so preživeli atomske eksplozije v Hiroshimi dokazujejo, da se posledice radijskih izžarevanj pokažejo šele po dolgi letih in zdravniške statistike ugotavljajo porast obolenj na leukemiji (krvnem raku), katero sopovzročajo tudi radioaktivna izžarevanja.

Vse to imajo v mislih mirni gospodje finih manir, ki se sestajajo za okroglo mizo v Londonu in se jim nikamor ne mudi, ko lažno govore o miru in razorožitvi. Med tem pa v nevadski puščavi ter brezmejnih širjavah Pacifiškega oceana bliskovito rastejo v nebo „gobe“ atomskih in vodikovih eksplozij. Znanstveniki premišlujejo, eni o novih orožjih, ki jih bodo naredili, drugi o njihovih strašnih posledicah; finančni ministri si belijo glave, odkod bodo jemali denar za nova orožja, ljudstva pa plačujejo vedno višje davke. Za kaj?

Kri v Alžiru

„Umazana vojna“ v Alžiru gre naprej. Zadnje mesece so francoske čete začele izvajati brezobzirne represalije nad alžirskimi uporniki. Te metode, ki spominjajo na „tehniko zasedbenih oblasti“ v minulih vojni po Vzhodni in Jugovzhodni Evropi, so zbudile silovito ogorčenje v Franciji. Mnogi dobro misleči Francozi so se jim uprli. Nek novinar, Jean Sernas-Schneider, ki je bil kot rezervni častnik vpoklican in poslan v Alžir, je svoje doživljanje opisal v časopisu, zaradi česar je prišel pred sodišče in bil obsojen. Med tistimi, ki so izrazili svojo solidarnost

s častnikom-novinarjem, je bil tudi njegov poveljenik, to je prav tisti general, ki je dal povelja za opisana grozodejstva. Izjavil je, da se s temi metodami osebno ne strinja a da je pač tudi on le izvrševal povelja svojih predstojnikov. Zaradi teh izjav je bil tudi general kaznovan. Minuli teden pa so prišle iz Alžira vesti o novih krvoprelitjih. Topot so jih zagrešili uporniki, ki so vdrl v neko vas, katere prebivalci so — hočeš nočeš moraš — sodelovali s Fracozi. Pred očmi žensk in otrok so uporniki poklali 300 možkih. Francija, ki se hvali kot nositeljica kulture v kolonijah, na te svoje posnemovalce nikakor ne more biti ponosna. Ob teh vesteh se je zganil celo sam predsednik republike Coty in izdal poziv na ves kulturni svet, da obsodi „strašno dejanje“ upornikov. Vedno pogostejši so tudi napadi na osamljene kmetije francoskih naseljencev in ta svojčas najbolj cvetoča kolonija v Severni Afriki se spreminja v pozorišče razdejavanja, ki mu še ni videti konca, ker nobena stran noče odnehati.

Žukov na Madžarskem — Kadar obeša kmete

Minuli teden je obiskal Budimpešto sovjetski obrambni minister Žukov, da s tem pokaže vsem svetu voljo Sovjetske zveze, da ohrani svoje čete na Madžarskem. Pravijo celo, da gradi sovjetska vojska atomska oporišča v podonavski kotlini. Obenem pa se stopnjuje strahovlada v naši vzhodni sosedbi. Pred nekaj dnevi je bil obsojen na smrt na večalih nek kmet, ki ni hotel več biti v kolhozu.

. . . in pri nas v Avstriji

Kamitz kani znižati davke

Finančni minister prof. Kamitz je napovedal znižanje davkov v smislu obljub pri zadnjih državnozbornih volitvah. Takrat si je Ljudska stranka (OeVP) zapisala na svoj prapor dve gesli: znižanje davkov in izdajo „ljudske delnice“. Dočim je „ljudska delnica“ za podržavljene banke bila izdana, pa o znižanju davkov (med drugim 20 odstotno znižanje uslužbenškega davka) še ni bilo ne duha ne sluha, čeprav je prav to geslo prineslo OeVP mnogo dragocenih glasov.

Minister Kamitz je trčil na odpor na različnih straneh.

Socialistični ugovori

Socialistična stranka ugovarja Kamitzovemu načrtu, češ, da bodo od nameravane ga znižanja imeli korist samo veliki davkoplačevalci, dočim bo pri malih uslužbenčkih znižanje obstajalo zgolj v nekaj deset šilingih. Sicer niso načeloma proti vsakemu znižanju, (ker bi to bilo preveč nepopularno op. ur.) ampak zahtevajo, da gre le-to predvsem v korist slojem z nizkimi prejemki. Vendar izглеda, da tudi ti ugovori niso kaj prida iskreni, kajti vedno znova se pojavljajo v socialističnem tisku glasovi, da naj država namesto odpovedi določenemu delu davkov ta sredstva raje investira za zidavo stanovanj in cest, ki jih povsod primanjkuje.

Tudi kmetje niso navdušeni za znižanje

Kamitz pa je naletel na nasprotnike celo v lastni stranki. Predstavniki kmetijstva so izjavili, da bi bilo zaenkrat bolje znižanje davkov odložiti in sredstva, ki bi se še naprej pritekala ob nespremenjenih davkih v državne blagajne, uporabijo za podpiranje kmetijstva. Vse ostale važne gospodar-

ske panoge so bile v zadnjih letih deležne širokogrudnih pospeševalnih ukrepov s strani države, v znatni meri na račun poljedelstva, ki mu ne dovoljujejo primernih cen. Zato ni čuda, da kmetijstvo zaostaja za splošnim državnim gospodarskim razvojem. Predvsem bi bilo treba zagotoviti potrebna denarna sredstva za starostne rente kmetov, in potem šele obljubljeni znižanje davkov.

Obrtniški in industrijski krogi nevoljni

To stališče predstavnikov kmetijstva pa je zbudilo negotovanje v obrtniških in industrijskih krogih, ki so si od znižanja davkov obetali novih koristi. Le-ti trdijo, da so kmetje kratkovidni, in da hočejo z obdržanjem sedanjih visokih davkov zavirati nadaljni razvoj gospodarstva (ki se je doslej tako ugodno razvijalo prav na račun kmetijstva, op. ur.). Dodajajo še, da kmetje dohodninskega davka (ki bi naj bil znižan) itak zelo malo plačujejo in so zategadelj lahkega srca za ohranitev sedanjega stanja. To pa po drugi strani dokazuje, da znižanje zopet ni upoštevalo ene izmed najbolj zapostavljenih panog — kmetijstva.

Zaenkrat je polemika v strankarskem časopisu v polnem teku, a Kamitz je izjavil, da kani kljub nasprotujočim glasovom znižanje davkov izvesti.

»Vojna zaradi petroleja končana

Dolgotrajno „vojno stanje“ zaradi petrolejske industrije je bilo minuli teden končano in bil je sklenjen, upajmo, trajni mir. OeMV (Avstrijska uprava mineralnih olj) in NIOGAS (Družba za pridobivanje zemeljskega plina), prva podržavljena ustanova pod vplivom socialistov, druga pa privatna družba naslonjena na ÖVP, sta se sporazumeli. OeMV je prevzela od NIOGAS koncesijo slednje za pridobivanje zemeljskega plina v Nižji Avstriji proti plačilu odškodnine v znesku 100 milijonov šil. in za dobo nadaljnjih 10 let bo državna ustanova dobavljala privatni družbi določeno količino zemeljskega plina po polovični ceni. Socialisti so z rešitvijo zadeve pravzaprav nezadovoljni, kajti trdijo, da mora konec koncev država izplačati zasebnikom skupno 700 milijonov šil. (gotovina in vrednost dobav) samo zato, ker je OeVP-jevski trgovinski minister pred 2 letoma po nemarnem in nepotrebnem izdal družbi NIOGAS omejeno koncesijo. Res nekaj vreden kos papirja!

Papež sprejel predstavnike krščansko-demokratskih strank

Papež Pij XII. je sprejel zastopnike vzhodnoevropskih krščansko-demokratskih strank v posebni avdienci. Sv. oče je v kratkem nagovoru obsodil komunizem, ki „prezira temeljne zakone človeške narave“. Po udaril je, da je naloga krščansko-demokratskih strank težka, toda častna. One naj predvsem uveljavljajo upoštevanje celotnega človeka, ki obstaja iz duše in telesa; vzgajati morajo posameznike „v dobre državljane na zemlji, ki pa so končno namenjeni za večno kraljestvo Gospodovo.“ Svetoval jim je, da „namesto razrednega boja med ljudmi“ ustvarjajo pogoje za „sodelovanje, ki je v dobrobit vseh,“ namesto da bi ljudi „zavajali z varljivimi obljubami o brezmenjem blagostanju,“ jih naj „navajajo k vztrajnemu delu za izboljšanje,“ za izpopolnjevanje človeških „ustanov ter celotne družbe v kateri živijo.“

Sprejeti so bili pripadniki naslednjih dežel: Čehoslovaške, Madžarske, Litve, Poljske in Slovenije, za katero je bil navzoč č. g. Nace Čretnik, ki živi v Parizu.

Splavarji na Pacifiškem oceanu

Neka topničarka južnoameriške republike Čile je sredi razburkanega Pacifiškega oceana potegnila iz vode pet izmučenih mož, ki so se s poslednjimi močmi oklepali bambusovih hlodov splava, katerega so bili siloviti valovi raztrgali. Rešenci so bili člani posadke splava „Tahiti-Nui“.

Dne 6. novembra minulega leta je splav s posadko pod vodstvom 66-letnega Francoza Bischofa odplul iz пристanišča Tahiti z namenom, da — izkoriščajoč zgolj morske tokove in veter — prepluje Pacifiški ocean in doseže južnoameriško obalo. Namen tega poskusa je bil, dokazati, da je obstajala zveza med prebivalci Azije in Polinezije. Stare legende na Kitajskem namreč govore o ljudeh, ki so na splavih prišli preko morja. V resnici imajo prvotni prebivalci Polinezije in Kitajci nekaj sorodnih lastnosti, pa čeprav jih loči 9000 milj široki

Poročilo poveljnika topničarke pravi, da se je posadka splava šele v zadnjem trenutku, ko so razburkani valovi že raztrgali splav na kose, odločila, da sprejme ponujeno pomoč. Samo 400 milj jih je še ločilo od cilja — južnoameriške obale.

Kljub temu nesrečnemu koncu njihovega podviga pa je bil poskus vsaj deloma uspešen. Predvsem, dokazal je, da je ob dobrem vremenu mogoče prepluti Pacifiški ocean samo s pomočjo morskih tokov in jader. Zato dobi tudi teorija znanstvenikov o prekooceanskih potovanjih s splavi, ki so jih podvzemali praprebivalci Polinezije proti Kitajski več verjetnosti. Obenem s posadko je bil rešen važen material, ki se je nahajal na splavu, predvsem zapiski o znanstvenih opazovanjih, ki so jih pogumni „splavarji“ izvršili v 6 mesecih njihove samotne plovbe.

SLOVENCİ doma in po svetu

Dr. Karel Birsa umrl

Dne 18. maja so položili v večnemu počitku dr. Karla Birso, nekdanjega odvetnika v Ajdovščini in kasneje profesorja na slovenski strokovni šoli v Gorici. Bil je ugleden javni delavec in je kot zastopnik „Slovenske demokratske zveze“ bil dvakrat izvoljen v goriški mestni svet.

Pokojnik se je s svojo pridnostjo, taktnostjo, pa tudi odločnostjo povsod uveljavil. Zaradi njegovih uspešnih nastopov v goriškem mestnem svetu so večkrat celo italijanski listi izrekli laskava priznanja njegovim osebnim kvaliteta. Zadnja leta je poučeval na goriški srednji strokovni šoli in si je znal kot prizadeven in ljubezniv vzgojitelj pridobiti tudi srca mladine.

Pogreb se je ob veliki množici slovenskega ljudstva udeležil tudi goriški župan dr. Bernardis. Na seji mestnega sveta nekaj dni kasneje pa se je mestni svetnik rav. dr. Anton Kacin v okviru kratke spominke svečanosti mestnemu svetu zahvalil za izrazo sožalja ter orisal osebnost in delo pokojnika. Smrt ga je iztrgala njegovim dragim v 62. letu starosti in z njim so goriški Slovenci izgubili uspešnega zagovornika svojih pravic tako v mestnem svetu kot tudi pred sodišči. Njegovo mesto v občinskem svetu je zavzel učitelj Anton Suligoj.

Nagrada za ljubljansko Opero

Akademija Charles Gross v Parizu, ustanova, ki se bavi z ocenjevanjem svetovne proizvodnje gramofonskih plošč in podeljuje vsako leto posebno nagrado, je odločila, da letošnji njen „Gran Prix“ pripade plošči „Ljubezden od treh oranž“. Je to opera ruskega skladatelja Prokofijeva, ki jo je predvajalo ljubljansko operno gledališče lani z velikim uspehom na „Holandskem festivalu“, a naravnost viharjen uspeh pa je z njim doživela v pariški Veliki operi. Ljubljansko izvedbo je posnela na plošče svetovno znana tvrdka „Phillips“. Vodstvo tvrdke je k uspehu čestitalo ljubljanskemu dirigentu Bogu Leskovicu, ki je izvedbo pripravil in dirigiral. — Pariška opera je povabila ljubljansko, da letos zopet gostuje s kako slovansko skladbo.

Ob 500-letnici koroškega ustoličenja so stavkali

Te dni je obhajalo 50-letnico obstoja poslopje gimnazije „na Poljanah“ v Ljubljani. S tem učnim zavodom je zvezan lep kos slovenske zgodovine in je posebno v letih okrog prve svetovne vojne bil pozorišče vročih narodno-političnih bojov razborite mladine. Tako so „Preporodovci“ — dijaška organizacija tedanjega časa, iz katere je izšla vrsta slovenskih pisateljev in drugih javnih delavcev, leta 1914, ob 500-letnici zadnjega ustoličenja koroškega vojvode na Gosposvetem polju, uprizarili v višjih razredih splošno stavko, ki je povzročila številne preiskave in aretacije. Eden izmed tedanjih osmošolcev je v zaporu celo umrl. — Sedaj se nahaja v istem posloppju tudi Akademija za upodabljanje oču temnost.

„Salomonova sodba“ gre v Slovenijo

Avstrijska zvezna vlada je pred kratkim poklonila Narodni galeriji v Ljubljani podoba slikarja Franca Kavčiča „Salomonova sodba,“ ki se je doslej nahajala v dunajski državni galeriji, ker kot delo slovenskega umetnika spada v slovenski kulturni krog.

Franca Kavčič je bil pred poldrugim stoletjem eden izmed največjih slikarjev svojega časa. Njegov rod je izvirala iz hribovite Tolminske, a on sam je bil rojen v Gorici. Razgibano življenje je nadarjenega mladeniča pripeljalo daleč po širnem svetu. Nad 17 let je bival v Rimu, kjer je svoje umetniško znanje izpopolnjeval ob velikih klasičnih zgledih. Tam se je spoznal tudi z Goethejem, ko se je nemški pesnik na svojem „Italijanskem potovanju“ mudil v večnem mestu. Kasneje je bil dobrih 29 let profesor na dunajski umetniški akademiji, a zadnjih 12 let svojega življenja je bil celo njen rektor. Umrl je leta 1782, kot slavjen mojster klasicistične slikarske šole. Umetniški kritiki ga obenem s Francozom Davidom in Angležem Walterjem stavijo med virove te umetniške smeri. Njegova dela so raztresena po vsej Evropi, le v Sloveniji nimajo skoraj ničesar pomembnega iz zakladnice njegovih umetniških ustvaritev. Pred časom je direktor ljubljanske Narodne galerije dr. Karel Dobida sporočil direktorju Avstrijske galerije na Dunaju, dr. K. Garzarolli v. Thurnlacku željo glavne slovenske slikarske ustanove, da nabavi kako pomembnejše Kavčičevo delo. Dr. Garzarolli v. Thurnlack, ki je rodom iz Notranjske in se svojega slovenskega izvora prav rad spominja, je za željo predstavnika ljubljanske Galerije pokazal polno razumevanje. Izbrali so „Salomonovo sodbo“ in na njegov predlog je potem zvezna vlada potem sklenila, da sliko podari slovenski ustanovi.

Plesna skupina na ameriški televiziji

Plesna skupina „Slovenskega radijskega kluba“ v Chicagu (USA), je z lepim uspehom nastopila v narodnih nošah z našimi ljudskimi plesi na ondodni televizijski postaji.

PRVI POLET PREKO ATLANTIKA

„Ako bi 10.000 hudičev naenkrat zaplesalo peklenški ples, bi njihov hrup in ropot niti od daleč ne dosegel prekipevaločega navdušenja in urnobesnega vika, ki se je razlegel, ko je Lindberghovo srebrno-sivo letalo v elegantnem loku varno pristalo ob svitu mogočnih reflektorjev pred upravno stavbo letališča Le Bourget pri Parizu. Okrog 25.000 ljudi na letališču se je pognalo proti enomotornemu letalu, da vidijo drznega pilota in preden je letalo obstalo, ga je že obkrožala črna množica ljudstva. V silovitem drenju je nekaj trenutkov izgledalo, kot da bo vrteči se vijak (propeler) raztrgal na kosce nekaj ljudi, ki so se mu preveč približali, toda Lindbergh je pravočasno ugasnil motor in vijak se je ustavljal. Nekaj ljudi je zgrabilo pilota in ga zadelo na rame, ostali pa so se lotili letala. Ako ne bi stopila vmes policija, bi ga razdrobili na kosce, kajti vsakdo si je hotel vzeti majhen spomin na ta veliki dan.“

Samotni polet: 5700 km v 33½ urah

Tako opisuje ameriški časopis „New York Herald Tribune“ pristanek ameriškega pilota Charlesa Lindbergha, ki je pred 30 leti prvič z malim enomotornim letalom preletel Atlantski ocean. V 33 in pol urah je premagal 5700 kilometrov, ki ločijo New York v Ameriki od Pariza v Franciji.

Bil je to eden izmed velikih dogodkov našega stoletja. Dober teden dni prej je ocean požrl dva pogumna francoska letalca, Nungesserja in Colija, ki sta poskusila polet iz Pariza v New York. Sploh je takrat v tehničnih krogih prevladalo mnenje, da je Atlantski ocean preširok za polete z enomotornimi letali. Lindbergh je dokazal nasprotno.

Takrat letal še niso izdelovali v serijah. Lindbergha je njegov „samodir“ stal 15.000 dolarjev, ki jih je dobil na posodo od prijateljev in podjetnih trgovcev. Čeprav večina ni verjela v uspeh drznega podjetja, je vsak odrinil nekaj dolarjev, da se znebi 25-letnega mladeniča s fantastično in neuresničljivo idejo. Za ta denar sta mu gospoda Tindale in Hall, prvi poslovodja podjetja „Ryan Aircraft“ in drugi glavni mehanik iste družbe, izdelala zaželeno letalo. Dopadel se jima je podjetni letalec. Čeprav sta majala z glavo nad njegovim načrtom, sta svoje delo vestno izvršila.

In dne 20. maja 1927 je letalo pripravljeno za start. Na letališču Long Island pri New Yorku nastopi Lindbergh svojo veliko avanturo.

Ko je zlezal v letalo, je dejal: „Stopam v stroj, ki je podoben smrtni pasti, in ako v Parizu pridem živ iz nje, bom enak obsojencu na smrt, ki je bil pomilošen!“

Sprva sploh ne ve, ali se bo njegov ptič vobče dvignil v zrak; s seboj je moral namreč vzeti zalogo goriva za dolgo pot. Res, ko je pilot pritisnil na vzvod, se je težko obloženi jekleni ptič nekoliko obotavljal. Pa le,

počasi, počasi se je dvignil s travnatih tal v deževno nebo.

Vsa Lindberghova oprema je obstajala iz čelade, 3 „termos“ steklenic s toplim čajem, petih obloženih kruhkov, čutare pitne vode in nekaj tablic čokolade. Odločno je naravnal letalo proti brezmejni vodni širjavi Atlantskega oceana. Vreme za polet je bilo neugodno. Moral se je boriti z meglami, dežjem in zračnimi tokovi. Celina je kmalu izginila za njegovim hrbtom, potem pa počasi tudi ribiške ladje na morju. Bil je sam, voda pod njim, oblačno nebo nad njim. Sredi poleta mu je odpovedal celo kompas. Se razume, radijske postaje sploh ni imel. Vihar je bičal s platom krita krila njegovega letala. Prišla je noč in Lindbergh leti, leti. Ure in ure se pilot bori s utrujenostjo in spancam. Da bi ostal čuječ, se s pestmi bije po obrazu. Naslednjega dne se pokažejo znova ribiški čolni. Lindbergh se spusti prav blizu in jim zavpije vprašanje „Kje sem?“ toda odgovora ne dobi. Motor tako ropota, da ga strmeči ribiči ne razumejo. Toda Lindbergh nadaljuje svojo pot. Ribiči so bili zanj znamenje, da je celina ali vsaj kak otok blizu. Res je potem kmalu zagledal Irsko otočje, nato pa je preko južne Anglije nadaljeval pot naprej. Letalski motor je enakomerno brnel in v Lindberghu je že raslo upanje, da bo svoj podvig uspešno zaključil. Proti večeru je zagledal francosko obalo. Bil je 33 ur v zraku, ko je v daljavi zagledal morje luči: „To bo gotovo Pariz“, si je dejal; mesto luči — ville lumière, kot ga z ljubeznijo imenujejo Francozi. Sedaj je bilo treba najti še letališče Le Bourget, v pariški okolici.

Pozabil je na vizum

Veliki žarometi so mu pokazali pot. Kot svetleči meči so prebadali nočno nebo, ko je Lindbergh ob 10. uri zvečer začel krožiti nad letališčem, da se pripravi za pristanek. Ko se je bližal temnemu letališču, ga je nenadoma prevzela še ena skrbi. Pri odhodu iz Amerike je bil pozabil si poskrbeti francoski vizum. Pa bo kar bo, in pritisnil je na vzvod ter uravnal svojega ptiča, da se je rahlo usedel na travnato ploskev letališča. Toda ko je brzina letala že toliko upadla, da je pilot mogel razlikovati prve obrise okolice, je tema naenkrat zažvela. Bila je eno samo valujoče morje ljudstva, ki je prišlo pozdravit junaka.

Na ramah so ga ponesli v zmagoslavnem sprevodu v mesto. Opolnoči so prispeli v mesto in vrgli iz postelje ameriškega poslanika. Lindbergh, ki skupno že 63 ur ni zatisnil očesa, je moral poslaniku v pidžami najprej povedati, kako je bilo na poletu, da je potem ta takoj poročal predsedniku Združenih držav. Časopisje in radio so Lindberghovo ime ponesli po vsem svetu, od vlemest pa do zadnje gorske vasice.

Njegov povratek v Ameriko je bil pravi triumf. Ob sprejemu v New Yorku so na ulice, po katerih se je pomikal sprevod,

mu zmetali v pozdrav 1800 ton papirnatih okrasov. Podobne sprejeme je doživel še v 75 drugih mestih Združenih držav.

Ko se je navdušenje pomirilo, se je Lindbergh vrnil v zatišje vojaške službe. Bil je namreč letalski častnik po poklicu in poštni pilot. Poročil se je in postal oče. Toda nekega dne je nek gangster ugrabil njegovega otroka. Iz tega razbojniškega dejanja je časopisje naredilo znova svetovno senzacijo — toda otroka Lindberghu ni moglo vrniti. Tudi policija ne. Čez nekaj časa so našli mrtvo trupelce. Zločinec je otroka umoril, da tako zabriše sled za seboj.

Lindbergh je bil nesrečen. Zapustil je Ameriko in iskal pozabo v tujih deželah. Šele leta 1938, ko so se že vojni oblaki grozljivo zbirali na svetovnem obzorju, se je vrnil v Združene države. Nekaj nepredvidnih izjav v prid Nemčije, kjer ga je predvsem navdušila napredna letalska tehnika, mu v tedanji vojni psihozi uničilo vse simpatije. Polkovnik Lindbergh mora podati ostavko na svoj vojaški čin. Toda zvestobo letalom je še ohranil. Stopil je v službo pri tovarnarju Fordu kot poskusni pilot. Kakor je bil pred začetkom vojne pacifist in je dal svoje nesrečne izjave bolj za ohranitev miru kot v hvalo tedanji Nemčiji, je potem, ko je vojna že izbruhnila, hotel vendarle tudi storiti svojo državljansko dolžnost.

Dosegel je posebno dovoljenje, da je bil kot civilist dodeljen poskusom z novimi bojnimi letali na Pacifiškem oceanu. Tam je naneslo, da je „civilni“ pilot Lindbergh sestrelil 2 japonska lovca na reakcijski po-

Kam gre francoska mladina

Trije mladi „junaki“ pred sodiščem

Rjav šolski zvezek, popisan s skrbno deško pisavo, bo glavna priča v sodni obravnavi proti trem mladoletnim zločincem v mestu Angers v Franciji.

Obtoženci so 20-letni Jean-Claude G., njegov starostni sovrstnik Jacques D. in slednjega mlajši brat 17-letni Jean-Paul. Tudi časopisje je o njihovih „dejanjih“ obširno pisalo. Čeprav so bili navedeni samo s krstnimi imeni, je vse mesto vedelo tudi za njihova družinska imena. Oče obeh bratov D. je pilot potniških letal na dolge proge. Le kakih 4 krat na leto pride domov na dopust, sicer ga pa njegov poklic vodi po daljnjih deželah. Jean Paul je sin nekega upokojenega polkovnika.

Trije mladeniči so se sprijateljili v šoli. Družilo je jih zanimanje za isto stvar, namreč za „gangsterske“ filme, kjer pištole pokajo in se uspeh filma šteje po številu razbitih črepinj in prestreljenih trupel. Pa še nekaj jim je ugajalo: nagli avtomobili.

Za običajne zabave svojih sovrstnikov jim ni bilo. Šport je bil zanje nezanimiv, ker pri njem pač ni nobenega pokanja. Celo ples jih ni zanimal. Med tem ko so se njihovi sovrstniki vrteli z zankami, so pa naši trije junakoviči, oblečeni v pisane majice, postopali okrog plesišč in poskušali s čudnim vedenjem vzbujati pozornost drugih.

Skratka, bilo jim je dolgčas. Sklenili so,

gona. Toda do konca vojne je ostal v ozadju. Šele leta 1947 je objavilo ameriško vojno ministrstvo dekret s katerim se Lindberghu povračajo vse vojaške časti in je obenem povišan v generala. Pred kratkim je izdal knjigo „O letanju in o življenju“. V njej pravi ta mož, čigar življenje je povezano z napredkom moderne letalske tehnike, da bo bodočnost človeštva zagotovljena le, ako bo našo dejavnost vodil ne mrzli tehnični razum, ki prinaša samo razdejanje, ampak višja, moralna moč, ki kroti sile uničevanja.

In čez 30 let: reakcijsko letalo v 6 urah

Na letališču Le Bourget so ob 30-letnici prvega poleta preko Atlantika priredili veliko letalsko razstavo. Ob istem času na istem letališču v New Yorku je dne 20. maja letos vzletelo najmodernejšo lovsko letalo na reakcijski pogon. V 6 urah in 20 minutah je kovinasto letalo pristalo na letališču Le Bourget, na mestu, kjer se je pred 30 leti usedel tudi Lindberghov ptič iz lesa in platna. Letalo kapitana Risnerja je gнал motor s 10.000 konjskimi silami, dočim je Lindberghov „Spirit of St. Louis“ imel 200 konjskih sil. Toda vodilo ga je močno srce pilotovo. Kapitana Risnerja in njegovo letalo je na letališču sprejelo samo nekaj uradnikov. Ljudje so danes že siti zmag tehnike, ki nam prinašajo samo negotovost. Desetisočglava množica, ki je pa pred 30 leti pozdravila Lindbergha, je predvsem slavila zmago močne volje.

da si napravijo življenje zanimivejše. Ustanovili so „družbo treh J“ po začetnih črkah njihovih krstnih imen. Še naprej so hodili v šolo, bili so mirni učenci, kot vsi drugi, a noč je bila njihova, ne da bi starši o tem kaj vedeli.

Kmalu so se v časopisju začeli pojavljati poročila o roparskih napadih na samotnih cesah, vlomih v vile, ki stoje na samem, napadi na avtomobile in na bencinske črpalke po cestah. Tudi tatvine avtomobilov so se nenadoma razbohotile. Policija storilcev ni mogla odkriti. Čez čas je na zapuščenih krajih našla avtomobile, nepoškodovane, a s praznimi bencinskimi tanki.

Najtežji primer pa je bil umor upokojenca Bonamy-ja. Neznani storilci so ga na neki postaji sneli z vlaka proti Parizu, ga prisilili, da je vstopil v avtomobil ter ga potem na odprtem polju udarili s topim predmetom po glavi. Udarec je bil za starca prehud in je povzročil njegovo smrt. Izropali so mu denarnico, toda v njej ni bilo več kot 250 šilingov. Nato so ga pustili ležati v avtomobilu. Avtomobil je bil par ur prej ukraden v mestu.

Tudi tega zločina policija ni mogla razjasniti. Šele slučaj jih je pripeljal na sled dične triperesne deteljice. Neko noč je ne-

(Konec na 5. strani)

FRAN ERJAVEC, Pariz:

142

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Razumljivo je, da sta s tem Celovec in Ljubljana mnogo izgubila na njiju dotedanjem pomenu, zato se je pa tembolj dvignil Gradec ter postal važno politično in kulturno središče tudi za Slovence. Koroški in kranjski stanovni so začeli seveda takoj ugovarjati takemu uničenju deželnih uprav, a seveda zaman. Toda vsaj Celovčani so bili nekoliko potolaženi s tem, da je bil določen Celovec za sedež novega apelacijskega in višjega kriminalnega sodišča za vsa Notranjo Avstrijo, ki je bilo ustanovljeno s patentom z dne 8. IV. 1782., delovati je pa začelo dne 1. VII. istega leta, a Ljubljana je postala sedež za skupno kranjsko-koroško deželno sodišče. Na starodavna poklonstva dežela ob nastopu vlade seveda tudi Jožef II. ni več reflektiral, ker jih je smatral le za zastarele ostanke preteklosti. Stanovskih zastopstev in deželnih zborov pa vendarle ni popolnoma odpravil. Ker je guverner nekako nadomeščal prejšnje deželne glavarje, je predsedoval tudi deželnim zborom področnih dežel, toda ti sploh niso imeli nobene druge „pravice“ več kot samo potrjevati zahtevane davke.

Viden korak dalje je pa napravila za Jožefa II. tudi najnižja upravna organizacija. Leta 1780. ustanovljenim vojaškim nabornim okrajem so začeli počasi poverjati tudi druge upravne posle, s čimer so se razvijali v smeri bodočih političnih okrajev, a iz prvotnih vojaških „kon-skripcijskih“ in nato davčnih katastralnih občin so se v enaki obliki razvijale poznejše politične občine.

Mrzlična Jožefova reformna delavnost se je nanašala

prav na vsa področja javnega življenja, a najbolj znane so stale njegove socialne, cerkvenopolitične in kulturne preuredbe. Na gospodarskem in socialnem polju je le nadaljeval z merkantilistično in fiziokratsko politiko svoje matere, samo v mnogo radikalnejši obliki. Uvedel je skoro popolno obrtno svobodo, zaradi česar se je potem tudi vse vrglo na obrt, a zato je seveda jako trpela kakovost izdelkov. Z visokimi carinami je skušal dvigniti domačo proizvodnjo, z nagradami in podporami vzpodbujati domačo podjetnost, z odstranjevanjem vseh zastarelih ovir pa čimbolj sprostiti in poživeti vse gospodarsko življenje. Pri tem je bil prvi, ki je uvidel pomen delavskega stanu pri ustvarjanju skupne blaginje, zato je bil tudi prvi, ki je položil celo nekake temelje socialnemu skrbstvu.

V posebno trajnem spominu je pa ostala njegova kmečka politika. V smislu fiziokratskih nauk, da je zemlja vir vsega bogastva, je skušala že Marija Terezija okrepiti kmeta s tem, da ga je zaščitila pred samovoljo njegovega zemljiškega gospoda, a Jožef II. je šel še mnogo dlje in ga je želel sploh popolnoma osvoboditi. Prvi veliki korak na tej poti je storil že piščo leto po svojem nastopu z znamenitim podložniškim patentom z dne 1. IX. 1781., ki je bil namenjen pravzaprav le za češke dežele, a za druge je bil prilagoden v podobnem smislu šele naknadno (za Koroško je bil izdan dne 13. IX. 1782.). Z njim je kratko in malo ukinit nekdanje nevoljništvo in začrtal nekako smer vsej svoji nadaljnji kmetijski politiki. V njem so bile točno določene kaznovalne pravice zemljiških gospodov in kmetom je odprl pravico pritožbe prav do samega prestola. Postavljeni so bili tudi posebni advokati za podložnike in določene hude kazni za samovoljno zatiranje podložnikov, razen tega je bilo pa s patentom z dne 24. XII. 1782. tudi

kresijam ponovno zabičano, da je njihova bistvena dolžnost varstvo podložnikov nasproti zemljiški gospodi. Naše dežele sicer pravega nevoljništva v prvotni obliki tedaj že davno niso več poznale, vendar je prinesel tudi našim podložnikom v zvezi z raznimi naknadnimi dopolnilnimi odloki (n. pr. z dne 12. VII. 1782, 14. III. 1785) prav vidna olajšanja s tem, da so postali odslej tudi zakonito osvobojeni raznih osebnih odvisnosti od zemljiških gospodov. Ohranjene so bile le še nekatere formalnosti, kakor prijavnica za ženitev, dovolilnica za zaposlenje v tovarnah ali odpustnica, ako je podložnik zapustil svojo kmetijo.

Tako je postal kmet osebno že skoro čisto svoboden in je postala že dobro zavarovana njegova pravica do užitka zemljišča, a podložno je ostalo pravzaprav samo še zemljišče in zemljiškemu gospodu je ostala slej ko prej zavarovana njegova vrhovna lastninska pravica. Toda tudi ta je postala že omejena do najvišje mere, ker zemljiški gospod podložne kmetije sploh ni smel več priklopiti graščinski zemlji, temveč jo je v vsakem primeru moral oddati drugemu kmečkemu obdelovalcu. Taki primeri so bili lahko dvojne vrste. Ako je dotedanji obdelovalec prostovoljno zapustil podložno kmetijo, tedaj je moral on sam preskrbeti tudi sposobnega naslednika. Omenjena vrhovna lastninska pravica zemljiškega gospoda se je pa izražala tudi v tem, da je smel zemljiški gospod vendarle še vedno tudi sam odpraviti s kmetije dotedanjega obdelovalca, ako je le prezanikrno gospodaril. Toda v takem primeru je moral oddati potem zemljišče na javni dražbi drugemu kmetu in prejšnjemu obdelovalcu po odbitku dolgogv izplačati ves čisti izkupiček (poprej je pa pripadel ta zemljiškemu gospodu). Te določbe so ostale potem v veljavi prav do l. 1848.

(Dalje prihodnjič)

MOKRIJE

V najlepšem mesecu majniku nas je presenetila žalostna vest, da je utonil Peter P r u n č, p. d. Radarjev sin v Mokrijah. Bilo je v nedeljo 19. majnika popoldne, lep sončni dan je bil, ki je zvalil mnogotere v naravo. Z svojimi sošolci je šel tudi Peter, da bi se prvič kopal. Pri tem je tako nesrečno drsnil v globoko vodo, da zanj ni bilo več pomoči in rešitve.

V torek, 21. majnika smo ga ob veliki udeležbi pogrebcev in solarjev položili v blagoslovljeno zemljo na pokopališču v Št. Danijelu. Pogrebne obrede so opravili preč. g. Kunstelj ob asistenci č. g. kaplana iz Dobrle vesi. V ganljivih besedah so nas tolažili, posebno prizadete starše, da je božja previdnost in neskončna ljubezen poklicala mlado življenje. Nenadna in nepričakovana smrt pa nam je v opomin: Bodite vedno pripravljeno!

Vsem, ki so rajnemu fantu izkazali zadnjo čast in za njega molili, naj jim Bog povrne. Staršem in družini izrekamo ob težki izgubi globoko sožalje!

MOHLIČE

V nedeljo 19. maja se je poročil v naši farni cerkvi Willi Drobesh pd. Breznikov v Brezjah z nevesto Albino Hribernig iz Dul v šmarješki fari.

Vesela svatba je bila v gostilni Kogelnik. Mlademu paru, ki se bo naselil na nov dom v Žitari vesi, želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Nedeljo navrh pa je stopila v zakonski stan gdč. Anna Oswald pd. Matlnova v Goričah, ki je vzela za moža Jožefa Lupar — delavca iz Pustrice.

Bilo srečno!

ROZEK

Za 6. maja tega leta je bila napovedana v naši fari škofijska vizitacija in sv. birma. Na ta izredni farni dogodek smo se hoteli tokrat pripraviti bolj na znotraj in prenoviti cerkvice naših duš. V ta namen se je že v času od 29. do 31. januarja podalo 20 deklet v „sanatorij našega župnišča“ in opravilo duhovne vaje. Isto je storilo 42 žen v postnem času od 8. do 15. marca. Obojne duhovne vaje je spretno vodil č. g. Ciril Demšar tako, da smo bili vsi zadovoljni. Moški pa težje zdržijo tri dni in sploh nimajo toliko časa, zato smo se pri njih zadovoljili s stanovskimi dnevi in naprosili č. g. o. Florijana Ramšaka iz Št. Andraža, da je imel 6. aprila stanovske govore za fante, 7. aprila pa za može in je v zakramentu sv. pokore očistil naše duše in jih tako pripravil za velikonočno sv. obhajilo.

Da bi se pa cela fara temeljito pripravila na sv. birmo in bila deležna pop. odpuščev in priliki škofijske vizitacije, smo povabili fatimsko Marijo Romarico, da bi skozi tri dni posredovala božjih milosti našim ubogim dušam. Na prvega majnika zvečer smo se zbrali v zelo lepem številu pred farno cerkvijo in slovesno pozdravili in sprejeli kip fatimske Matere božje, ga v procesiji spremili v farno cerkev, kjer je bila sv. maša in prva pridiga č. g. Cvetka, ki so spremljali Marijo Romarico v našo faro. Skozi tri dni so nam zjutraj in zvečer med sv. mašo tolmačili sporočilo Fatimske M. B.

ROZAN:

Svet se spreminja in mi z njim

III.

Kakor je zgodovina pokazala, je bila prvotna izmenjava blaga in dobrin vse preokorna, ker ni bilo splošnega merila!

Vsak del kakega narodiča je cenil to, kar je imel odveč, po svoje in po tem, kar je sam potreboval in skušal dobiti. Moral pa je šele iskati ljudi, ki bi mogli zadostiti njegovim potrebam in moral je iskati kraj, kjer se to dobi, ali ponuja!

Ob morju so ponujali školjke, sveže ali posušene ribe, tudi morske bilke; — kjer so se poznali bilke čaja, ga pridelovali in čaj pili, so ponujali take rastline, kjer so poznali vrednost začimbe in soli, so ponujali trde odlomke pridelane soli, ki so potem krožili kot drobiž; drugod so že, seveda prav navadno, pletli tkanine iz raznih bilk in ponujali po trgih take tkanine, — skratka potreba je približevala ljudi kar po svoje! Ženskam so se dopadali razni kamenčki v živih barvah, ki so jih kot lepotičje obešale po sebi, v mrzlih krajih so ponujali kožuhe ubitih živali, pa tudi malih živalic, kakor na primer: kun, tako da je vsled tega v stari Rusiji beseda „kuna“ kmalu dobila pomen denarja. Ni pa še pozabljeno, da so med preteklo drugo svetovno vojno celo Hrvati, v mnenju, da se jim bo posrečila samostojna

Pri nas na Koroškem

in nas opominjali k pokori in k poboljšanju našega življenja, pa tudi k molitvam in žrtvam za grešnike. Zadnji dan 4. maja zvečer se je zbrala cela fara k večerni božji službi in pazljivo poslušala zadnji govor. Nad vse ganljivo je bilo slovo, ko je verna množica v procesiji z gorečimi svečkami spremljala kip fatimske M. B. do ceste, od koder so jo med petjem angelovega češčenja in v spremstvu č. g. pridigarja štirje fantje nesli do voza, ki jo je spet odpeljal. Pozno so se verniki vračali na svoje domove, polni trdnih sklepov za bodočnost. Častitemu g. Cvetku in voditeljema duhovnih

Najnovejši
modeli bluz
v najboljši kvaliteti
in največji izbiri

Rosl König
KLAGENFURT, Bahnhofstraße 9

vaj iz stanovskih dnevov se tem potom prav iskreno zahvaljujemo za ves njih trud.

V nedeljo 5. maja popoldne so prišli preč. g. nadpastir v našo sredo. Ob petih je bilo izpraševanje otrok v šolskih razredih, nato seja župnijskega sveta in župn. odbora, ob šestih pa oficijelen sprejem. Ker je močno deževalo, se je sprejem vršil v cerkvi. Po večerni pobožnosti in kratkem nagovoru prevzvišenega g. škofa so bile molitve za naše rajne. Zvečer je začelo snežiti in zjutraj, v ponedeljek na dan birme, je izgledala narava kakor pozimi. A tudi sneg nam nikakor ni mogel vzeti prazniškega razpoloženja. Ob devetih je bil vhod v cerkev in po sv. maši in pridigi so prevzvišeni podelili zakrament sv. birme 27-im mladim kristjanom, od katerih je bilo 13 domačih in 14 iz drugih župnij. Udeležba ljudstva je bila tako v nedeljo pri sprejemu in večerni pobožnosti, kakor tudi v ponedeljek na dan birme kljub slabemu vremenu zelo zadovoljiva. Milostni dnevi so bili to za nas in dal Bog, da bi pripomogli k povzdigu verskega življenja v naši župniji.

SKOČIDOL

Pòd, kulise in ospredje našega nad sto let starega božjega groba je postalo v teku časa zdaj že popolnoma neporabno. Vsled tega si je oskrbela župnija s pomočjo ustanove leta 1926 umrle Marije Tuder v Ortiseju na Južnem Tirolskem že leta 1927 nov božji grob. Sestoji iz grobišča z oltarno ploškvo, tabernaklja, dveh angelov, ki molita, enega velikonočnega angela, dveh vojakov-

stražnikov, treh velikonočnih žen in Kristusovega telesa za v grob. Vse je izrezljano iz mehkega lesa. — K vsemu temu je nam pa letos napravil priznani slikarski umetnik iz Gorenjske, g. Miroslav Jerina, stanujoč zdaj že več let na Trebinju šentiljske fare, vse potrebne kulise (stranske stene), ozadje s podobo Kalvarije in strop s srednjim in ozadnjim lokom. Vse je narejeno in poslikano na tenke, stisnjene in neupogljive deščice. Cela garnitura je lahko sestavljiva in tudi brez posebnih težav razložljiva. Pod za božji grob nam je pa naredil domači mizarski mojster, g. Viljem Meschnark v Dolah. Tako je bilo letos omogočeno, da smo mogli obe sestavini, t. j. božji grob iz Tirola in njegov okvir, t. j. poslikane kulise od mojstra iz Trebinja, že letos namestiti zopet pod stolpom farne cerkve, kjer je bil že stari božji grob vsako leto nameščen v minulih stoletjih, dokler ni postal neporabljiv.

Prisrčna hvala faranom-dobrotnikom, ki so v ta namen tudi prinesli prispevke, hvala lepa pa tudi mojstru g. Jerini, ki je bil stavljen mu nalogo res okusno, barvito, solidno, umetniško in povsem prelepo izvedel in nam še pred Veliko nočjo zdaj obnovljeni božji grob na določenem mestu tudi postavil.

Umetnika hvalijo njegova zdaj že številna tozadevna in druga dela in ga zato za

SMIHEL PRI PLIBERKU

Na Binkošti, 9. junija ob pol treh popoldne bo pri „Sercerju“ v Šmihelu igra

Hasanaginica

tragedija iz turškega družinskega življenja s petjem v treh dejanjih
Gostuje „Farna mladina“ iz Št. Jakoba v Rožu

Vsi prisrčno vabljeni k tej prekrasni materinski igri!

slične nabave tudi drugim faram toplo priporočamo. Imenovani umetnik je tudi mojster posnemanja oz. snimanja raznih največjih svetovnih ladij v minijaturi (v manjšem obsegu). Celo zbirko takih posnetih manjših in večjih ladij zdaj že poseduje v svojem zanimivem laboratoriju v Trebinju. Bavi se zato tudi z mislijo razstave teh umetnin n. pr. v poletju v Vrbi. Naj mu bi bila sreča mila! Slava resnični umetnosti!

PODRAVLJE

Žalni zvon je zvonil letos v župniji Skočidol doslej že osmim osebam: petim v Skočidolu in trem v Podravljah. Prva za Marijo Bizjak je umrla v Podravljah naša dolgoletna cerkvena pevka za časa župnikov Sumpra in Gabrona, Neža Kunstl, roj. Florianz.

Dolgo je bolehal, toda domači so ji dobro stregli. Rada je pogosto prejerala sv.

nosti posameznih, več ali manj vredne rude, ki so je v začetku kar sekali v kose (posebno srebro) in je bil to prvi način takoimenovanega „kepastega“ denarja, ki so ga uporabljali že stari Slovani v Nemčiji, kjer so okrog leta 1020 našli tako zakopano zbirko prastarih prebivalcev. — Poznali so ta začetek tudi drugi narodi kakor Rimljani, Grki in drugi tudi azijski narodi.

Toda kdor se je hotel okoristiti s tem denarjem, je moral nositi s seboj jako močno usnjeno torbo in razen tega — kaj pa še? — seveda malo tehtnico (vago) in uteži, ker se je v začetku mogla ceniti vrednost samo s tehtanjem. Enostaven torej ta porod gotovo ni bil, dasi je človeštvo v svoji iznajdljivosti sčasoma tudi v tem oziru znalo pomagati. Začelo je kovati v obliki palčic in obročkov z razno debelostjo in dolžino, izdelovali so potem razne druge oblike, z utisnjenimi, prav navadnimi glavami bogov, pa sčasoma tudi vladarjev.

Začeli so potem rudne surovine tudi mešati in tako so take čudne oblike denarja že 2000 let pred Kr. poznali že stari Babilonci, v času ko je po pripovedovanju star. sv. pisma pri Egipčanih trgoval egiptovski Jožef iz plemena Judov še z žitom kot vrednostnim pripomočkom. Pustimo pa sedaj na strani druge narode in pogledimo v zgodovino Evrope.

(Dalje prihodnjič)

Naše prireditve

ST. JANŽ V ROŽU.

Iskreno ste vabljeni na Binkoštno nedeljo na pretresljivo igro »Hasanaginica«, k Tišlerju.

Predstava se začne ob 8. uri zvečer.

zakramente in iskala tolažbe v molitvi, dokler ni 92-letna izdihnila svojo blago dušo za vedno.

Ob veliki udeležbi vernikov so jo zaradi odsotnosti domačega gospoda župnika pokopali č. g. župnik Lipški.

Kmalu nato pa smo ob istotako obilni prisotnosti okoliškega ljudstva položili v prezgodnji grob gospo Olgo Matschek, roj. Ulbing. Dosegla je 65 let in je bila previdna s tolažili sv. vere. Za njo žalujeta dva sinova in ena hčerka.

V beljaški bolnici je pa koncem meseca majnika v 78. letu svoje starosti previden z vsemi svetimi verskimi tolažili po krajši boleznini umrl Martin Kandolf. Rojen je bil na Gozdanjah leta 1880. Svoje žive dni je bil kot hišni hlapec in služabnik raznim gospodarstvom zvest pomočnik. Služil je med drugim v Klečah, na Udmatu, nadalje pa pri pd. Fajdelnu v Podravljah 1, in sicer tu od leta 1910 do zdaj, ko je bil že nekaj let imenik male rente. Ko je veliko posestvo prišlo v last slov. Zadrufne zveze in je v njem bila nastanjena prva koroška slovenska kmetijska šola, je smel kot plačilo za svoje tako dolgoletno službovanje v tej hiši z vsem potrebnim dobro oskrbljen preživeti tudi večer svojega življenja. Prejšnji gospodarji so mu tu bili pa Julij Podzimek, Janez Vospernik, Albert Breznik, hranilnica in posojilnica Podravlje, Josip König in spet hranilnica in posojilnica Podravlje. — Pogreba v Beljaku so se udeležili vsi še živeči

bivši njegovi delodajalci z mnogimi vaščani iz Podravelj in okolice.

Za več kot 60-letno vestno službovanje v raznih kmetijstvih je prejel tudi zasluženo priznanje in odlikovanje od oblasti.

Naj vsi rajni počivajo v miru!

Zgled družinskega očeta

„Dajte nam krščanskih mater!“ poziva list „Vera in dom“ v zadnji številki. Nič manj pa ne potrebujemo zglednih družinskih očetov, kakršen je bil oče skrite delavke za zdravo kulturno življenje v naših slovenskih domovih. Ni, da bi slavili njeno ime, važno je pa, da vemo, iz čigave kovačnice je izšla.

S 17 člani je rajni kočevski kovaški mojster pomnožil slovenski rod. Dvanajst jih je bilo prav njegovih, ostale je priženil z dvojnimi cerkvenim zakonom. Tri hiše jim je postavil z želji svojih rok. Vsem je pripravil dober poklic. Šest je učiteljc, med njimi dve šolski sestri, ki z darovito ljubeznijo vzgajata našo mladino.

Na Gospodov dan, 12. maja, so Klunovi spremili svojega roditelja k zadnjemu počitku. Po želji, ki jo je izrekel ob sprevidenju, so prišli pogrebem naproti 3 duhovniki — kar tam ni običajno —, ki so v cerkvi blagoslovili njegove zemeljske ostanke.

„Bolj ko se je žalni sprevod bližal pokopališču“, piše hčerka, „bolj živo sem čutila, da človeka ni mogoče pokopati. Ne moreš uničiti in zagrebsti njegovega življenja, truda, dela in uspehov. To bo večno živelo v nas, ko njegovih zemeljskih ostanok davno več ne bo. In še ena blažilna misel me je navdajala: prav gotovo ga je ljubi Bog že sprejel k sebi v raj, saj je tako do podrobnosti sklenil svoje zemeljske posle. Vse življenje je delal, ustvarjal, a ne zato, da bi sam užival — vemo, da si ni nič posebnega privoščil — temveč da je izpolnil življenjsko nalogo, ki mu jo je Bog naložil. Pogreb je bil tako lep, kot ga Kočevje še ni videlo.“

Kaj naj poročilo še dodamo? Gledamo dovolj jasno sliko vzornega moža in mu iz srca želimo nebesa, ostalim pa njegove vere.

Na grobu Tvojem luč gori,
luč ljubezni, in uči:
Blago vam bo in delo
le v Bogu blagoslov imelo.

Proizvodnja kruha ustaljena

Na splošno se proizvodnja in poraba kruha in belega peciva v minulem letu v svojem celotnem obsegu ni bistveno spremenila, kljub nekaterim znatnim motnjam in novim faktorjem, ki so nastopili med letom. Med te spada predvsem stavka v minulem oktobru in zvišanje cen, kar je neugodno vplivalo na količino proizvodnje. Po drugi strani se je pa pojavilo veliko število novih madžarskih beguncev, kar je povečalo povpraševanje po tem najvažnejšem in najcenejšem hranilu.

Skupno so v letu 1956 krušne tovarne proizvedle 55.493 ton (vključno specialnega) kruha proti 55.540 ton v letu 1955. V letu 1956 je bilo proizvedenih 19.552 ton peciva proti 19.036 v letu 1955. Torej malenkostno zmanjšanje kruha in malenkostno povečanje peciva.

V prvih mesecih leta 1957 je opaziti delno zmanjšanje prometa, toda iz tega sedaj še ni mogoče izvajati kakih splošno veljavnih zaključkov. V industrijskih podjetjih so v mesecih januar in februar proizvedli skupno 8662 ton črnega kruha in 3026 t belega kruha in peciva. Na splošno je treba reči, da je poraba kruha v nazadovanju. Je to znamenje rastočega življenjskega standarda, ki je viden po vseh srednje in zapadnoevropskih državah. Ljudje namreč

spreminjajo način prehrane in sicer prehajajo od cenjenih živil (kruh) k dražjim. Vendar se na splošno poraba žitaric zaradi tega ni zmanjšala, kajti ob enem z znižanjem porabe kruha je narasel konzum testenin. Gospodinje vedno bolj opuščajo izdelavo testenin doma in kupujejo že tovarniško izdelane testenine. Tudi pri pecivu (posebno finejšem) je opaziti povečanje potrošnje.

Poraba mesa na predvojni ravni

Poraba mesa v Avstriji znaša letos 49 kg na prebivalca, in sicer velja ta številka za neproizvajalce mesa, je izjavil na Dunaju predsednik Avstrijske ustanove za promet z živino dr. Müller. Od leta 1953 se je letna poraba mesa povečala za 9 kg in s tem dosegla predvojno raven. Sedanje potrebe avstrijskega prebivalstva je moč do 99 odstotkov kriti z domačo proizvodnjo. Za preskrbo mesa v poletnih mesecih, ko se zaradi številnih tujcev potrebe povečajo, pa je tudi vse že vnaprej urejeno. Poleg dobav iz domače proizvodnje so že sklenjene pogodbe za uvoz 45.000 prašičev. Poleg tega je pa bilo vskladiščenih 18.000 prašičev v zmrznjenem stanju za posebne potrebe, pri čemer samo stroški vskladiščenja znašajo okrog 3,5 do 5 milijonov šilingov.

ZDRAVNIK SVETUJE:

Cepljenje proti „črnim kozam“

V vseh kulturnih deželah ima zakonito predpisano cepljenje proti kozam nalogo, zaščititi človeštvo pred smrtonosno kugo „človeških“ ali „črnih“ koz. Bistvo zaščitnega cepljenja je v tem, da preboli cepljenec lahko obolenje za kravjimi kozami potem, ko so mu vpraskali v kožo cepivo, oziroma mezgo kravjih koz. Značilno in razveseljivo je, da nastopijo pri zaščitnem cepljenju mehurčki, oziroma poznejše brazgotine, samo na mestu cepljenja in ne po vsem telesu, kakor pri okužbi s človeškimi kozami. Cepivo, ki ga pridobivamo od telet, vsebuje žive, toda potom živalske pasaje oslabiljene povzročitelje človeških koz. Otroke cepimo v starosti šest do 12 mesecev tako, da jim na nadlaktu ali na stegnu razpraskamo razkuženo kožo z razkuženo lanceto. V te praske vtremo nato cepivo. Najbolj ugoden čas za cepljenje je druga polovica prvega leta starosti. V tej starosti so reakcije cepljenja milejše, kakor pa bi bile pozneje, ko je otrok že starejši.

Cepljenje poteka kakor sledi: Takoj po cepljenju pordečijo kožne praske z okolico, toda ta pordečitev že po nekaj trenutkih izgine. Po treh dneh kožne zareze ponovno pordečijo in nabreknejo; pojavijo se majhni prišči, iz katerih se razvijejo peti dan živoroede ploščate, poloblaste odebeline (papule), ki pre-

idejo sedmi in osmi dan v mehurčke. Ti mehurčki so v sredini bisernosivi in obdaja jih ozek živordeč rob, takozvana avla. Osmi ali deveti dan ta rob nabrekne zaradi vnetja, oziroma preobilnega dotoka krvi, ter postane temnordeč. Ob enem se mezga mehurčka gnojno skali, in koža ob cepišču ter megovne žleze v pod pazduhi zatečejo, kar je združeno z vročino in z neugodjem cepljenca. Od 11.-tega dneva naprej vnetje obledi, rumenkasti gnojni mehurčki (pustule) se posušijo in pojavijo se črno-rjavce kraste, ki odpadejo po treh ali štirih tednih in zapustijo žarkaste brazgotine.

Matere, oziroma strežnice ceplencev naj upoštevajo naslednje varnostne ukrepe pri cepljenju in potem na domu cepljenca. Pred cepljenjem je treba otroka temeljito okopati in ga oblediti v snažno in zlikano platneno perilo. Z likanjem namreč zamorimo vse kali na perilu, da ne preidejo pri cepljenju v ranjeno kožo. Med cepljenjem je treba zelo paziti, da se otrok ne dotakne s prsti vrtega cepica na nadlaktu in da ga ne prenese po nesreči s prsti v oči. Kakor se razvijajo na zunanji koži mehurčki z vsemi spremembami in z brazgotinami, tako lahko doleti ista usoda tudi oči; posledica je neprozorna roženica, oziroma slepota. Nadalje je strogo prepo-

Trije mladi „junaki“ pred . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

ka gospa, ki ni mogla zaspati, gledala skozi okno na ulico. Pred njenim oknom se je ustavil avtomobil, iz katerega je stopil Jacques. Pustil je avto na ulici in se je podal peš okoli vogla. Čez nekaj minut je spet pribrel mimo na motornem kolesu. Drugi dan pa so poročali časopisi, da so neznanzi zlikovci zopet ukradli avtomobil in z njim izvršili roparski napad na bencinsko črpalko izven mesta. Opis ukradenega vozila se je strinjal z avtomobilom, ki se je ustavil pod oknom nespečne gospe. Ta se je takoj zglasila na policiji in kmalu je bila mlada trojica za rešetkami.

Policija je na domovih fantov naredila preiskavo in med drugim odkrila tudi rjavi šolski zvezek. Eden izmed dečkov je vodil dnevnik in natančno zapisoval vse njihove podvige. Tako je dobila policija pojasnilo za vrsto zločinov v zadnjih mesecih, ki so doslej bili zanjo nerešljiva uganka.

Poleg opisov njihovih ponočnih dejanj je pa mladi dnevničar tudi vestno zapisoval svoje vtise in občutke. Kradli so avtomobile in potem z njimi podzemali svoje zločinske napade. Ni se jim toliko šlo

za denar, saj so vsi imeli doma vsega dovolj, temveč „za pravo življenje“ — seveda takšno, kot so ga videvali v gangsterskih filmih. Po izvršenih napadih so se v ukrajenih avtomobilih z blazno naglico podili po cestah. Pa še več. Enega izmed svojih napadov na samotno bencinsko črpalko sta izvršila samo dva pajdaša, tretji pa si je izbral dobro opazovalno točko, s katere je ves dogodek posnel na film. Oče mu je namreč za Božič podaril filmski aparat. Največji užitek je potem bil za dečke, da so v zatemnjeni otroški sobi na skrivaj predvajali „svoj“ film.

Pred zasliševalnimi uradniki so svoja dejanja mirno priznali. Glede uboja upokojenca je tisti, ki ga je udaril, rekel „da je nekoliko preveč pritisnil, ali hec pa je le bilo.“

Novica o aretaciji treh nepridipravov je zbudila veliko ogorčenje v javnosti. Ob enem pa tudi zaskrbljenost. Kajti par dni po njihovi aretaciji je nek njihov doslej mirni sošolec tudi ukradel prvi avtomobil, ki mu je prišel pod roko in se z njim zaletel v zid. Lahko ranjenega, a kljub temu smehljajočega se dečka je policija pripeljala v zapor. Tudi on je dosegel izpolnitev svoje želje: postal je „junak dneva“.

vedano, kopati cepljenega otroka v banji, dokler so na koži mehurčki, ker je vedno nevarnost, da pride tekočina mehurčka v oči. Kapanje je dopustno šele ko so se mehurčkaste tvorbe že posušile in so nastale čvrste kraste. Vobče je treba paziti, da se cepljenec ne praska na mestu, kjer je bil cepljen. Vsako praskanje onemogočimo lahko z enostavno obvezo. S praskanjem namreč lahko vnese otrok druge bakterije v cepišče, ali pa prenese cepivo na kako drugo nezaželeno mesto telesa. Če pa se je otrok že dotaknil cepljenega mesta, mu je treba takoj oprati roke, da ne prenese vsebine mehurčkov kam drugam. Tudi matere, sestrice in bratci ter strežniško osebje ceplencev si morajo takoj očistiti roke, če so prišli slučajno v dotiko s cepiščem, na katerem še ni krast. Pri prav hudem vnetju in pri nadležni srbečici je treba polagati na vneti nadlaket mrzle obkladke ali krpice s hladilnimi mazili, ki jih predpiše zdravnik. V splošnem poteka cepljenje proti kozam brez posebnih težav. Ponovno opozarjam, da je treba paziti na čistočo perila, ki ga je treba dnevno večkrat menjati, posebno srajčke. Predvsem pa morate paziti na oči, da jih ne okužijo s cepivom.

Zaščitno cepljenje v prvem letu starosti in ponovno cepljenje pri odpustu iz osnovne šole zadostno zavaruje ljudi pred okužbo s črnimi kozami za razmere v Evropi. Če pa potuje kdo v kraje, ki so trajno okuženi s črnimi kozami, naj se da iz varnostnih ozirov ponovno cepiti.

Povzročitelj človeških koz, oziroma njihove najtežje oblike „črnih koz“, je filtrabilni virus v velikosti nič celih dve, do nič celih triindvajset tisočink milimetra in je skoraj popolnoma neobčutljiv za izsušenje. Okužimo se lahko z vdihavanjem okuženega praha iz oblek in potrebščin bolnikov. Obolenje je združeno z razmeroma visoko telesno temperaturo in z razvijanjem gnojnih mehurčkov po obrazu in končno po vsem telesu. Ta kuga je razsajala že pred Kristusom na Kitajskem in v Indiji. V drugem stoletju po Kristusu so jo prenesli v Evropo rimski vojščaki, ki so se okužili, ko so zavzeli mesto Seleucia ob Evfratu. Dokler niso uvedli zaščitnega cepljenja proti črnim kozam, je bila ta kuga dolga tisočletja šiba človeštva. Predhodnica varnostnega cepljenja zoper koze je bila takozvana variolacija ali inokulacija, ki so jo izvajali v Orientu več stoletij; leta 1717 so jo prenesli iz Carigrada v Anglijo. Obstajala je v tem, da so prenašali virus koz od bolnega človeka neposredno na zdravega potom kožne zareze ali ubodljaja. Na ta način so prebili cep-

ljenci milejše obolenje za kozami, vendar so prenašali s tem tudi druge bolezni in smrtne slučaji so bili zelo številni. Vrh tega so pa bili na ta način umetno okuženi za svojo okolico vir vedno novih okužb. Cepljenje je postalo nenavarno šele tedaj, ko so opustili neposredno cepljenje od človeka na človeka in so uporabljali oslabiljeno živalsko cepivo. Ta sprememba je slonela na spoznanju, da so bili varni pred okužbo s človeškimi kozami ljudje z dežele, ki so se pri molži okužili s kravjimi kozami. Kravje koze so nedolžen mehurčkast izpuščaj na vimenu, ki se pojavlja zaradi okuženja s povzročitelji človeških koz. Že leta 1791 je holsteinski učitelj Plett v severni Nemčiji z uspehom cepil otroke proti kozam z mezgo kravjih koz. Zgodovinsko in znanstveno pomemben za današnje moderno cepljenje proti kozam pa je 24. maj. Ta dan leta 1796 je cepil an-

ZA BIRMO

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

KLAGENFURT, Paulschgasse 9

Popravila takoj in solidno. Kupite ali zamenjate tudi lahko zlato in srebro (tudi strto zlato).

gleški podeželski zdravnik Eduard Jenner nekega fanta z mezgo kravjih koz, ki jih je imela na roki neka dekla. Ta dekla se je slučajno okužila, ko je molzla kravo, ki je imela na vimenu kravje koze. Pri cepljenju so se sicer razvile koze na kraju cepljenja, ostal pa je obvarovan pred človeškimi kozami, čeprav so ga skušali dvakrat okužiti z mezgo človeških koz. Tako je angleški zdravnik Jenner, ki je bil rojen leta 1749, in je umrl leta 1823 v starosti 74 let, pred 160 leti znanstveno dokazal, da lahko zaščitimo ljudi pred človeškimi kozami, če jih cepimo z mezgo kravjih koz.

Vest o tem izrednem zdravniškem odkritju se je na mah raznesla po svetu kot ogenj, in kjer je postalo zaščitno cepljenje obvezno, tam je izginila ta pogubonosa kuga koz. Vsaka mati naj bo še danes hvaležna zdravniku Jennerju, temu velikanu duha, ki je odkril to zaščitno cepljenje, ki obvaruje otroke pred okužbo s črnimi kozami. Dr. G.

DROBNE ZANIMIVOSTI IZ KMETIJSTVA

SPREJEM PERUTNINE IN JAJC. Koroška zadruga za prodajo in predelavo perutnine in jajc sprejema sedaj na tekočem tudi pitovno perutnino vsak ponedeljek in četrtek od 8 do 12. Perutnino sprejemajo v Kucherhofu v Celovcu. Dovož k hiši je po Krasnigstrasse. Če nameravate poslati tej zadrugi perutnino, javite to vsaj en dan prej pismeno ali telefonično. Telefonska številka je 55-85 ali 35-74. Priporočljivo je, da se združi več perutnarjev, ki pošljejo svojo perutnino istočasno. Predvideno je, da bo zadruga kasneje prišla sama po javljene živali.

ZIVINOREJA V VZHODNI NEMČIJI NAZADUJE. Nemška demokratična republika, kar je uradni naslov za Vzhodno Nemčijo, se prizadeva povečati proizvodnjo govedine. Zato je močno povišala cene klavne živine. Ponudba klavne živine je bila zaradi zelo visoke cene mleka in pičle krme malenkostna. V Vzhodni Nemčiji je padlo v zadnjih treh letih število goveje živine za okoli 250.000 repov na 3 milijone 275.000.

Najlepši spomin na sv. obhajilo in birmo je slika iz fotografskega ateljeja

Tollinger

CELOVEC — KLAGENFURT

Alter Platz 31. Telefon 20-76

Na binokostne praznike oba dneva odprto.

Ihr MOPED wird in Zahlung genommen bei Ankauf einer KTM-Grand Tourist 125 ccm

AUGUST KASAN Klagenfurt

Kundendienst u. Reparatur in eigener Werkstätte

Mopede
Motorna kolesa
„Rolerje“ vseh znamk
Sivalne stroje in kolesa

JOHANN LOMŠEK

ŠT. LIPS, Tihoja 2, p. Dobrla ves

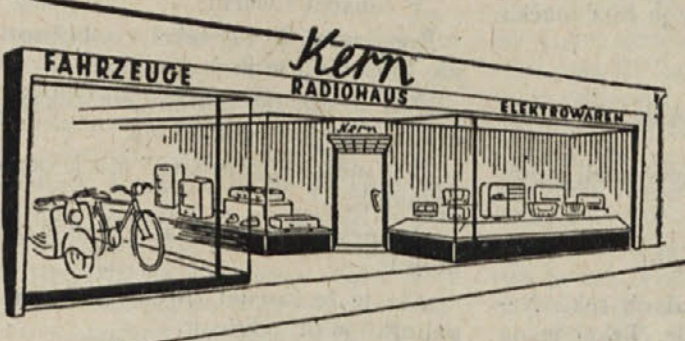
Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

Kopalne obleke in kopalne plašče dobite pri

Grüner

• KLAGENFURT, Burggasse

„Rolerji“ — „Mopedi“ kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Ugodno plačilo na obroke

BINKOSTI 1957:

4000 srednješolcev pride na Dunaj

Letošnji binkoštni prazniki bodo na Dunaju stali v znamenju tisočih dijaških čepic in zastav in katoliške povezanosti na srednjih šolah. Iz vseh avstrijskih zveznih dežel pričakujejo na Dunaju 4000 srednješolcev.

Na Binkoštno nedeljo dopoldne je svečana božja služba v cerkvi sv. Karla. Po sv. maši bo slavnostni sprevod v raznih nošah in zastavah po mestu. V nedeljo zvečer pa se bodo zbrali vsi v Sophiensaal-u, kjer bodo govorile visoke cerkvene in državne osebnosti. V teh dneh bodo imeli dijaki tudi možnost se udeležiti vrsto lepih in pomembnih kulturnih prireditev.

Takozvani Mittelschüler-Kartellverband (M. K. V.) sestoji iz 70 dijaških zvez in šteje danes 7000 članov-dijakov. Kakor iz časa ustanovitve prvih katoliških srednješolskih korporacij pred 70 leti, tako se priznavajo tudi člani današnjega M. K. V. h katolicizmu in gojijo domoljubje in prijateljstvo med narodi ter povezujejo tradicijo starodijaškega življenja z modernimi vzgojnimi načeli današnjih dni.

Najstarejše drevo na svetu

ima baje Mehika. To najstarejše drevo je cipresa. Mestece Santa Marta de Tulla, kjer raste, je na to drevo jako ponosno. Najprvi je pisal o tem drevesu Aleksander pl. Humboldt, ki ga je videl leta 1803. Pravi, da je merilo v premeru 36 metrov, o višini pa ne govori nič. Koliko je ta orjaška cipresa v resnici stara, je težko dognati. Trdi se pa, da 4000 do 6000 let. Ta visoka starost pa se cipresi nič kaj ne pozna. Da bi v rasti pešala, ni videti na njej.

Tablico, ki jo je Humboldt pritrtil na deblo 3 in pol metra od tal, so našli čez 100 let, t. j. leta 1913. zaraslo s cipresino skorjo. Morda je ta cipresa ono drevo, o kateri govori Ferdinand Cortez v svojih spominih, da je namreč nekoč pod njo počival s svojo armado. Vsekako je bila Cortezova armada le peščica ljudi.

Jenko Metod:

Joza gre k birmi

Vigred je prišla v deželo, tisto leto nekaj preje kot običajno. Na Plešivcu je bilo že prav vigredno razpoloženje, ki se je z dneva v dan pomikalo v dolino, počasi a vztrajno. Na blatna strnišča so vozili še gnoj, ko so čehnje že sipale prve cvetne liste na rastočo travo.

Joza se je usedel na gnojni koš in potegnil iz že pa zadnji čik. Previdno, skoraj pobožno, da ga ne bi odnesel veter, ga je razparal, segel ponovno v drugi žep in privlekel na dan še nekaj prahu in vse lepo položil na kosček časopisnega papirja, ga spretno oslinil in zavil.

Z neznanskim užitek je potegnil in smrdljivi dim je veter odnesel proti gmajni, kjer je zavreščala stara vrana. Še ta ni mogla prenesti tega dima, katerega je Joza z užitek pošiljal v svoja pre-kajena pljuča.

Tista vigred je tudi njega zagrabila. Kot še nikoli prej, je začutil v svojem tršatem telesu čudne spremembe. Kri mu je čudno hitreje plula po dolgih žilah in nehoti se je oziral na deklino, kar sicer ni bila njegova navada. Sicer ni bil pobožnik, toda sram ga je bilo. V cerkev je šel le redko kdaj, pa še takrat na prigovarjanje Mice, ki mu je zato zlikala vedno povaljane hlače. Mesto v cerkev jo je raje ucrl v studeniško globačo, kjer je predsedel ob potoku ure in ure in lovil skrivaj postvri.

Le s črvi je bil vedno križ. Ob potoku jih ni bilo bogve kaj, doma si jih pa ni upal nabrati, ker bi ga Mica kož osumila. Blizu potoka je odkril nekaj trhljih hlovdov, ki so tam ležali menda še od zadnje krize v lesni trgovini. Z ogromnimi rokami je igraje dvignil hlovd in pod njim je zagomazelo črvov, dolgih in kratkih, debelih in tankih, da mu je kar srce zaigralo.

Ko je prišel v mraku domov, je potegnil iz žepa dve, tri postvri in jih dal Mici, rekoč:

„Na, Mica, ocvri jih, pa še ti lahko pomagaš!“
To vigred se je Joza zelo izpremenil, bil je še bolj molčeč in ponoči je večkrat izginil. Še predno pa se je zdanilo, se je vrnil, odšel v svojo kamro in počakal, kdaj ga bo poklicala Mica.

Želja po dekletu mu ni dala pokoja. Ni veliko izbiral, Strmskova Marjeta bi bila za njega, le korajže ni imel, da bi ji to svojo nerodno naklonjenost tudi pokazal. Kadar sta se srečala, je Joza gledal Marjeto, Marjeta pa Jozija, rekla pa nista nič.

Joza je po temeljitem razmišljanju sklenil, da bo stopil k Marjeti in ji dejal:

„Ali me hočeš? Jaz te hočem!“
Saj več ni bilo treba reči, si je mislil Joza, bil je

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„ČRNA ŽENA“ V ŠMIHELU

Kljub slabemu vremenu je bila dvorana do zadnjega kotička zasedena. Igralci so vlogo dobro rešili, posebno so se dobro odrezali igralci v glavnih vlogah. Bregar je res pokazal, da z občutkom notranje sodeluje pri igri. Pravo ljubezen, ki napolnjuje moževo srce, občuti do Zalke svoje druge žene. Dokazano je bilo namreč, da je prva žena zgorela v koči, ki so jo Turki zažgali. V resnici je pa niso zažgali, ampak so Nigano prej potegnili iz ognja. Nigana se pokaže kot Spikov duh — črna žena — in terja od Franceta Radkota, da ji sledi in drži zvestobo, katero ji je obljubil.

Lepo se je podala tudi sestrška in bratska ljubezen na odru, ko igrata brat in sestra Bregar (Hanzi Davidov), Zalka pa sestra Justa, ki je dobro podala žalostno vlogo zapuščene žene Zalke. Ravno tako se je izkazala Nigana v vseh svojih nastopih kot črna žena — ciganka.

Nigani kakor Francetu Bregarju moramo čestitati, da sta te dve veliki vloge tako mojstrsko rešila. Modra siva glava je dober svetovalec. To nam je pokazal lisjak Štefulček. Odločen in hiter, a tudi previden svetovalec kmetov, predvsem Bregarja, hodi od kraja v kraj s svojo krošnjo. Vse ve, ker ima povsod stike s tajnimi voditelji kmetov v boju zoper Turke in graščake. Mladi Črnk ima veliko sposobnosti in tudi veliko veselje in požrtvovalnost za igro.

Preudaren voditelj kmetov Mohorko in Tomej hlapec pri Anželjnu, dva brata — Fric in Andrej — kamor jih postaviš in tam sta moža na mestu. Fric je moder in miren v

nastopu. Andrej pa kakor se zasučé tako ga dobro „pihne“. Kar tako naprej! Dombroša in Anka je brihtna igralka, vedno se dobro obnese — Pongračeva Justa.

Davidova hiša je dala tokrat kar štiri igralce. To je zelo razveseljivo.

Uhlnov Nac, Mačkov Fridl, Felejev Hanza, Stefanov Folt, Lipej — vsi so se dobro odrezali. Smolejeva fanta sta bila prvič na odru. Kar korajžno naprej! Ne moremo vsakega posameznega naštevati, bi bilo predolgo. Toda vsem iskrena zahvala!

Igra je dolga in ima šest dejanj ter nam pokaže v I. dejanju Bregarjev dom.

V drugem dejanju vidimo srečanje Bregarja z Nigano — črno ženo — v temnem

Kulturna prireditev, ki ni zadovoljila vseh obiskovalcev

Kakor doslej je že nekajkrat priredila naša t. zv. „vaška skupnost“ na nedeljo popoldne sredi meseca majnika tudi letos spet v Skočidolu in sicer v gostilni Marinitsch na velikem vrtu pod milim nebom svojo pevsko slavnost. Po pozdravu in dobrodošlici gostitelja so zaporedno s kratkimi medodmori nastopali razni pevski zbori iz bližnje okolice z lepimi glasovno in zvočno zelo dopadljivo podanimi pesmimi v nemškem jeziku. Mnogo jih je bilo petih v ljudskem narečju. Slišali smo zборе od tu, iz Šmagdalena, Landskrona, Loč, Lipe, Domačal in Gozdanj. Brezdvomno je, da vsi ti, kateri so peli, niso bili vsi sami pristni Nemci. Opaziti je bilo to pri nekaterih zborih tudi že na samem podajanju in izgovorjanju posameznih besed, da oni, kateri pojo, znajo tudi slovenski jezik.

Ali bi zato ne mogli na dvojezičnem teritoriju — tu ali pa kje drugod po jugu dežele —, ko se imenujejo „Dorfgemeinschaften“ (vaška občestva) — se priučiti tudi ne-

ga ni smel pokazati, to bi bilo nedostojno.

Stric je končno le dobil zaželeno obleko in jo poslal k Mici, Mica pa Jozu.

Joza je bil obleke zelo vesel, to ga bo gledala Marjeta!

Na dan birme šele je stric spoznal svojega vrlega birmanca. Če bi mu hotel popraviti črne kuštre, bi moral stopiti na stol. Krepko sta si segla v roke in stopila v okinčani voz, ki ju je odpeljal v mesto k birmi.

V cerkvi je bilo Joziju precej sitno.

„Tak možakar pa med takimi mulci!“ si je mislil Joza.

Sram ga je postalo in naglo je stopil za botra. Ko je prišel do njiju škof, je z vprašujočimi pogledi iskal birmanca in njegovo spremstvo je bilo za trenutek v veliki zmedbi.

Boter je naglo skočil za birmanca, birmanec pa zopet za botra. Potrpežljivemu stricu je bilo sedaj že odveč, pomolil je listič in pokazal s prstom na birmanca.

„Ta je!“ je s tresočim glasom dejal škofu. Joziju ni kazalo drugega, ko da je obstal in se vdal v usodo.

Po birmi sta jo mahnila po stari navadi v gostilno. Stric je naročil vina, sam pa si prižgal debelo

ZA DOBRO VOLJO

Razlaga

Neka gospa profesorju: „Videla sem danes, kako je naša mačica željno pila deževnico. Kaj neki to pomeni, gospod profesor?“
Profesor: „To pomeni, prvič, da je poprej deževalo; in drugič, da je bila mačica žejna!“

Zvit odgovor

„Obljubil si mi, da mi boš dal do konca poletja ves denar nazaj!“

„Seveda! Toda ali smo letos imeli sploh kaj poletja?“

Prehitro se je veselil

Brezposelni se je sprehajal ob reki. Naenkrat je začul strašno vpitje. Tekel je na

gozdu. — Tretje nas pelje na Hrvaško v cigansko bivališče, kjer sameva Bregar. — Četrto nam pokaže vojsko v predmestju na Krškem. Peto je zborovanje kmetov v gozdu, nastop Bregarja in Štefulčka. Bregarjeva hiša zgori, Mrtvaški mostič gre v zrak, Nigana umre. — Šesto dejanje nam pokaže Bregarjevo hišo, hlapce in dekle, srečanje Franceta z Zalko — Francek (Beno Kraut) najde svojega atka.

Igra „Črna žena“ je vsebinsko zelo lepa ter je vzbujala pri gledalcih veliko pozornost. Kat. prosvetno društvo iz Šmihela je igralo igro prvič v nedeljo, dne 26. maja in jo je ponovilo zadnjo nedeljo, dne 2. junija. Obisk je bil tako zadovoljiv, da ga v Šmihelu skoraj ne pomnimo. Prvič je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička, drugič pa je moralo oditi domov precejšnje število obiskovalcev, ker je bila obširna Šercerjeva dvorana še premajhna.

Kakor pa sem kot opazovalec slišal, so nekateri v dvorani izrazili željo, da bi igro radi še enkrat videli, tisti pa, ki tokrat niso dobili prostora so prosili, da bi se igralci še opogumili in igro drugič ponovili — bo diši v Šmihelu ali kjedrugod. To je namreč želja tistih, ki imajo res smisel za kulturno delovanje in ki znajo pozitivno oceniti dobro in požrtvovalno delo. Prosvetnemu društvu in igralcem velja topla zahvala za idealizem, g. predsedniku pa vsa čast!

kaj pesmi v slovenskem jeziku in jih potem tudi peti oz. zapeti? To bi nemalo doprineslo k omiljenju medsebojnih odnosov in k spravi obeh narodov v deželi. Tega pa verjetno nočejo, ker jim gre za načrtno pomenčevanje naših slovenskih krajev.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 10. 6.: 7. 20 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (Voščila). — TOREK, 11. 6.: 14.00 Poročila. Objave. Zdravniški vedež: O trakulji. — SREDA, 12. 6.: 14.00 Poročila. Objave. Iz koroške umetniške delavnice. Obisk pri slikarju Avgustu Čebulu. — 18.45 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 13. 6.: 14.00 Poročila. Objave. Fantje se zbirajo. (Moški ansambli). — PETEK, 14. 6.: 14.00 Poročila. Objave. Otroci, poslušajte! (Zvočna igrice: Poplačana ljubezen. Napisala Matilda Košutnik. 18.45 Narodne pojeta Dušan Pertot in Franc Novina. — SOBOTA, 15. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. — NEDELJA, 16. 6.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

cigaro. Tudi Joza si je privoščil cigaro in ob pitju dobrega vina sta oba vztrajno molčala.

Nato je stric potegnil iz žepa lepo izrezljano pipo in jo podaril brkatemu birmancu za žegen.

„Plačati!“ je samozavestno poklical Joza.

„Ne boš! Jaz bom plačal!“

„Kaj še, toliko imam še vedno,“ je odvrnil Joza.

„Pa pozneje!“ je rekla natararica in odbrzela še po liter vina.

Obsedela sta v gostilni toliko časa, dokler botra in birmanca niso vrgli ven.

Plačal je Joza in tega ne bo nikdar pozabil. In še dolgo let potem je s ponosom pripovedoval, kako je sam vso ceho plačal pri birmi.

Prvo nedeljo po birmi je šel Joza v novi obleki izzivalno k veliki maši. Pred cerkvijo je stal razkoračenih nog, roke v žepu, v ustih pa cigaro. Čakal je Marjeto. Maša se je že pričela, toda deklino od nikoder. Končno jo je Joza stisnil v cerkev in vjel zadnji del pridige, ko je župnik prvič oklical Marjeto in Požgankovega Mateja...

Naslednje leto za veliko noč, mu je boter kljub vsemu poslal težko, mastno pogačo. Joza jo je pojedel z jezo.

Mica pa še dandanes rada pove:

„Ce ne bi bilo mene, Joza še vedno ne bi bil birman!“

kraj, od koder je prihajalo kričanje, in je opazil nekoga, ki se je utapljal.

„Kako se pišete?“ mu je zavpil brezposelni.

„Janez Golaž“, je odgovoril utopljenec.

„Kje delate?“

„V tobačni tovarni.“

Brezposelni je brž tekel v tobačno tovarno. Predstavil se je upravniku.

„Zdi se mi, da potrebujete tukaj uslužbenca,“ je hitel brezposelni.

„Vsa mesta so zasedena,“ mu je odgovoril upravnik.

„In mesto Janeza Golaža, ki se je pravkar utopil?“

„Ga je že zasedel tisti, ki ga je v vodo pahnil,“ je bil odgovor.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Franc Werfel:

(Nadaljevanje in konec)

Gospod Weissenstein, POBOLJŠEVALEC SVETA

V neki dunajski kavarni sedi leta 1911 družba izobražencev in se razgovarja o Dostojevskem, znanem ruskem pisatelju, ki spada med najznamenitejše romanopisce sveta. Družbi se nenadoma približa nek človek čudne postave in prosi zaščito pred nekim anarhistom, ki mu baje grozi. Gospod Weissenstein, tako se čudni mož piše, se pritožuje nad krivičnostjo tega sveta. Tudi on sam jo je moral izkusiti. Bil je 13. sin v družini, tako je začel svoje pripovedovanje.

Resnično, trinajsti otrok je bil ta škrat, podobno kot v pravljici. Njegovi starši so bili lastniki žganjarne in točilnice nekje na južnočeškem podeželju. Dorasel je v krčmi, kjer so se zaradi njegove telesne povečanosti bridko norčevali iz njega vsi, bratje in sestre, pijani kmetje, mešetarji, sejmarji. Zato je že zelo zgodaj spoznal peklensko naravo alkohola. Sovražil je žganje, kot je sovražil lastnega očeta, ki je kahal žganje. Nekega dne — bilo je prav na semanji dan — je poldorasli deček skočil na točilniško mizo in jel zbranim gostom v ognjevitem govoru razlagati pogubnost ognjene pijače, ki je prehranjevala njega in njegovo družino. V razumljivem besu zaradi tega motenja poslovanja ga je oče pretepel skoraj do smrti. Kljub temu se je na naslednji semanji dan odigral isti prizor. Nato je oče pospravil stvari svojega trinajstega otroka v culo, mu porinil v žep malo vsoto denarja kot odpravnino ter ga spodil iz hiše z naročilom, da se naj nikdar več ne prikaže na domu svojih očetov.

Po kratkem pohajanju je Weissenstein dobil v bližnjem okrajnem mestu službo kot pikolo, kot pomožni natak. Toda v zakonu njegovega življenja je že menda bilo zapisano, da je prišel iz dežja pod kap. Gostilna, v kateri je stanoval, je bila obenem največje javno shajališče vsega okraja. To je igral alkohol nekoliko manj nevarno vlogo kot politika. Ta politika pa ni bila ničesar drugega kot duhovna usodna najbolj ničvrednih ostankov svojega časa. Prav kmalu je budno oko natakarja z vodeno glavno sprevidelo, kaké baže so bili vsi ti politiki, ki so se napenjali na govorniškem odru. Niso delali tega, kar so govorili, in niso govorili tega, kar so delali. In pikolo je bil priča teh nasprotij. Zaradi svoje ubožnosti se je dalj časa premagoval in molče gledal do leglo laži.

Potem pa se je nekega dne v veliki zborovalni dvorani zgodilo isto kot v gostilniški sobi njegove očetne hiše. Pomožni natak, s pladnjem pivovskih steklenic v roki, je nenadoma prekinil enega izmed blestečih govornikov in povzdignil svoj obtožujoči glas. Iz otroških ustec srčaste oblike so prihajale na plan kače in škorpionji resnice. Pretepli so ga in ga vrgli na cesto. Še stokrat je bil pozneje tepen in vržen na cesto. Pokazal nam je brazgotine, ki so pokrivalo njegovo glavo in telo, sledovi presenetljivega boja.

Od tistega časa se je „trinajsti“ pridružil našemu krogu. Ponavadi se je že na vse-zgodaj pojavil v mojem stanovanju, s časopisom v tresočih rokah. Bil je najognjevi-

tejši bičevalec vseh ogabnosti, ki so se takrat dogajale. Njegovo ostro oko je celo v drobnem tisku krajevne kronike odkrivalo najbolj presenetljive vragolije. „Trebalo je nekaj storiti za nezakonske matere,“ je nekega dne zastokal, ali: „Pa vam je znano, gospod W., da v mestni norišnici norce pretepajo? O tem morate spisati pesem...“

Zgodbe o „trinajstem“ gredo v tisoče. Toda bodi dovolj. Le zgodbo s slepo deklico še moram bežno omeniti. „Trinajsti“ je spoznal neko slepo deklico: Hotel jo je poročiti. „Ona ne vidi, da sem odurna spaka. Zato me ne bo varala. Oh, kako je lepo, ako vodiš po svetu nežno bitje, ki je popolnoma odvisno od tebe...“ Čez nekaj časa pa je prišlo na dan, da je slepa deklica lagala, da ni bila kaj preveč slepa, temveč da je z enim očesom mogla prav dobro prepoznati pozornost vzbujajoče oblike svojega ženina. Ves razočaran jo je pri priči zapustil.

V svojem življenju sem spoznal nekaj nepozabnih ljudi. Med njimi Weissenstein, poboljševalec sveta, prav gotovo ni najvrednejši. Smatram ga za služabnika, za postranskega igralca v veliki tragikomediji Boga. Ne bi ga bil priklical nazaj iz kraljestva smrti, ako ne bi bilo življenje celo njegovi zgodbi dalo posebnost, ki je ostrejša in drznejša, kot bi si jo bil mogel izmisliti kak pisatelj.

Bilo je avgusta leta 1914. Izbruhnila je

velika vojna. Obiskovalce kavarne in naš krog je razteplo na vse vetrove. Jaz sem prebil več let na vzhodni fronti avstrijske armade. Pozneje sem bil odrejen k glavnemu stanu za vojni tisk na Dunaju. Med tem je vojna izpraznila zaloge človeških sil do zadnjih ostankov. Mobilizirali so vse, tudi usedlino na dnu, starce, invalide, bolnike, polovične in popolne pohabljenke. In vse to je postopalo v uniformah po ulicah gladojočih mest.

V poslednjem letu vojne so me nekoč po službenih opravkih poslali v Bodenbach, obmejno mesto med tedanjo avstrijsko cesarsko državo in Nemčijo. Že v zgodnji jutranji uri sem zapustil svoj borni hotel, da pojdem po mostu preko Labe (Elbe) v Tešín. Lepi železni most je še bil skoraj prazen. Samo samo neka omahujoča gruča se je gibala pred menoj. Spredaj sta se trudno pomikala naprej dva izstradana vola. Ob njih so stopicali gonjači, trije ostareli vojaki, belolasi in zmrznjeni, brčkone slovaški kmetje. In zadaj je šlo nekaj brezobličnega, na ogromni vodeni glavi je plesala drobna vojaška čaka. Ta pojava je vihtela bičevnik in rohnela: „In vi pravite, da ste vojaki! Treba bi bilo znova upeljati za kazen s šibanjem za vas...“

Pograbil sem ga od zadaj za ramo: „Weissenstein, vi, borec za človečanstvo, ali ste šli med krvose ljudi?“

„Jaz sem poveljnik tega transporta klavne živine,“ je ponosno odgovoril, „in to, saj to sploh niso ljudje, to so večni sužnji. Te je treba zatirati!“

Obstal sem. Ni mi bilo za smeh. Še nisem bil doumel duha časa, ki je iz socialnih idealistov Tolstoja in Dostojevskega napravil nove brezsrčne gospodarje Kremlija. Gledal sem za „transportom klavne živine“. Oba vola sta z gugajočimi koraki stopala spredaj, sledili so jima trije večni sužnji in nato je koračil Weissenstein, poboljševalec sveta, diktator od glave do pet.

Mihail Zoščenko:

Ponosni lastnik avtomobila

Pred kratkim me je povabil na večerjo inženir Babkin.

Prej je bil prijeten človek, ki je bilo mogoče z njim lepo govoriti, toda odkar je kupil avto, je kakor spremenjen. Vse njegove misli se vrtijo samo še okoli avtomobilske industrije.

Ko sem se tako pogovoril o značilnostih in zanimivostih vseh avtomobilskih podjetij, smo se začeli gostje nekako opolnoči poslavljati. Gostitelj se je prijateljsko nasmihal in dejal:

„Če bi bili povabljeni kjerkoli drugje, dragi moji, bi morali zdaj po proletarski navadi peš tavati domov. Toda jaz vas bom dal odpeljati domov z avtomobilom. Kaj mislite o tem?“

Gostje so se navdušeno zahvaljevali.

Gostitelj pa je dejal: „Kot lastnik avtomobila ima človek tako vznesen občutek. Torej bom takoj poklical šoferja in mu uka-

zal, naj se pripelje z avtomobilom.“

Odšel je k telefonu. Čez nekaj časa se je vrnil k svojim gostom in nekoliko zamolklo dejal:

„Avto bo takoj pripeljal. Veste, neprijetnost je le v tem, ker je naša garaža na drugem koncu mesta, šofer pa tudi stanuje drugje... Dejal sem mu, naj pohiti, saj bo moral teči le slabe pol ure.“

Inženirjeva žena je dodala: „Toda dragi, zakaj mi nisi ukazal, naj se pelje s taksijem? Potem bi bil kaj hitro v garaži.“

„To je pa dobra misel,“ je dejal hišni gospodar. „Tako ga bom še enkrat poklical, nedvomno je še doma.“

„Oprostite,“ je dejal eden izmed gostov, „mogoče pa bi se lahko mi kar s tistim taksijem odpeljali domov?“

„Kaj šel!“ je odgovoril inženir. „To bi bilo vendar smešno! Zakaj pa imam lastni avto? Tega ne morem dovoliti!“

ker ga nič več ni v gostilno. Gostilničar skuša polirja izpodnesti; menda je že v dogovoru z inženirjem. Užaljena Elza da je bila že parkrat v mestu. Pravi, da bo polirja tožila. Vedno grše stvari prihajajo na dan. Ne bo dolgo, ko bo zasmrdelo in v tem smradu se bo zadušil polir, Gregor in njegova hči.

Vse zabavljanje pa razmer le ni izpremenilo. Posredovanja pri inženirju so ostala brezuspešna. Herman je gospodaril naprej, Gregor je vozil kakor doslej in delavci, kar jih je bilo, so previdno molčali, da ne bi izgubili bornega zaslužka. V vasi je zavladala revščina. Fantje so uhajali na tuje in dekleta so iskala službe po mestih. Doma so pa tolkli polento in preobračali staro obleko. Najbolj se je poznalo pomanjkanje pri Ludvikov in v cerkveni pušici, ki je bila skoraj prazna. Zato je rastla pri ljudeh zavist do Gregorja, ki je redno služil in celo dokupil nekaj parcel. Vaščani so se ga ogibali. V začetku mu je bilo hudo, pozneje se je pa preziranju privadil. „Denar mi pa le teče skupaj,“ je tolažil samega sebe.

Nekako sredi poletja je Markec dokončal študije in sporočil, da bo pel novo mašo. Doma ni kazalo prirejati slovesnosti, da se

In smo čakali. Dvajset minut pozneje je pozvonilo. Šofer je bil tu, toda brez avtomobila.

„Med potjo ni mogel najti taksija,“ je dejal gostitelj. „Toda na naslednjem cestnem križišču vselej stojijo. Takoj sem ga poslal tja.“

Eden izmed gostov je plašno vprašal: „Ali se ne bi mogli kar s tem taksijem odpeljati?“

Hišni gospodar se je strinjal: „To je pa dobra misel! Dejal bom šoferju, naj se pripelje s taksijem semkaj. Potem boste v trenutku pri garaži.“

Ko je odpravil šoferja, je začel gostitelj govoriti na splošno o prednosti prevoznih sredstev. Po naslednjih dvajsetih minutah se je pripeljal taksi pred hišo. Vendar pa se je pokazalo, da ima le tri sedeže za goste, ker se bo razen šoferja moral peljati z njimi tudi inženirjev šofer. Gostov pa je bilo pet.

Gostitelj je dejal: „Lahko bi bili naročili kar dva taksija. Kaj le delam? Predlagam, naj se trije gostje odpeljejo, dva naj pa čakata pred hišo, dokler ne bo prišel moj avto.“

Gostje so v zadregi molčali.

„Ali pa bolje tako,“ je predlagal gospodar. „Eden gost in moj šofer ostaneta tukaj, ostali pa se odpeljejo h garaži...“

„Neumnost!“ je dejala gospodinja. „Kdo pa bo potem pripeljal naš avto sem?“

„Prav imaš,“ je odvrnil inženir. „Kakšna škoda, da imamo pet gostov! S tremi bi ne bilo nobenih težav! Pa napravimo takole: štirje gostje se odpeljejo s taksijem, eden pa gre s šoferjem za njimi...“

V strahu, da bo moral tekati za taksijem, je eden izmed gostov nenadoma izginil v megli. Gostitelj je prešel preostale in dejal: „Zdaj se bo bolje ujemalo! Trije gostje se odpeljejo skupaj s šoferjem do garaže, četrti pa lahko počaka ali gre peš za njimi.“

Eden med gosti je tedaj vzkliknil: „Glej-te! Prihaja delovni voz cestne železnice! Takoj bom skočil na prikolico! Srečno, na svidenje!“

Vstopili smo. Šofer pa je dejal svojemu šefu: „Ne pozabite mi dati nekaj denarja, da bom lahko plačal taksi. Davi sem že moral izdati dvanajst rubljev...“

Hišni gospodar je vzel bankovec iz listnice in zastokal: „Da, tile taksiji, požrejo pravcato premoženje! Če bi ne bilo teh izrednih izdatkov, bi bil že zdavnaj zamenjal svoj avto za boljšega!“

Naposled smo se odpeljali. Spotoma smo skušali pregovoriti inženirjevega šoferja, naj bi nas kar s taksijem odpeljal domov. Presenetljivo hitro je pristal na naš predlog. „To bi bilo tudi najbolje,“ je dejal. „Pred kratkim sem doživel naslednje: Pripeljal sem goste do garaže, potem pa se je šele začelo. Preden sem vrgel čuvaja iz postelje in spravil v tek motor, se je že začelo daniti in gostje so se lahko peljali s prvimi tramvaji... Edino, česar se bojim, je to, da ne bom imel dovolj denarja. Vsekakor so tri osebe...“

Vsi smo dali šoferju po pet rubljev, ta pa je menil, da bo morebiti zadostovalo. Če bo treba, pa sam lahko gre tudi peš domov.

ne bi ljudje še bolj obregali in razburjali. Polir je preskrbel avto, mati Marička je spekla torto, oče je preskrbel vino, Tilka pa si je dala napraviti novo moderno obleko. Odpeljali so se v samostan vsi razen gospodarja polirja, ki mu take slovesnosti niso dišale.

Vaščani so z zasmehom spremljali to pot in zasolili marsikatero bridko pripombo, zlasti ko so slišali, da Tilka ni smela v samostansko cerkev, ker ni imela dostojne obleke.

Najbolj je pa zašumelo med ljudmi tisto nedeljo zvečer, ko so na Gori obhajali žegnanje. Ljudje so kaj radi hodili po strmih stezah mimo velikih skalnatih oken do prijazne gorske planote. Sredi med makovim poljem je stala osamljena, s skriliami krita cerkev. Hladen zrak in prijeten vonj po jelkah, ki so obrabljale dolino, je prav ugaljal dolincem. Masleni gorjanski štruklji so uživali splošen sloves. Vsako leto se je odpravilo precej ljudi, zlasti mlajših na Goro. Vabila jih je prijetna samota in planinsko življenje. Zgodaj v jutru so že odšli nekateri pevci in pevke iz vasi. S smehom in vriskom so se vzpenjali čez gmajne in zavili v kamnite drče mimo štrlečih, od dežja izpranih skal. (Dalje)

F. GRIVSKI:

27

Vozniki POVEST

JAME GOLČIJO

Leto je drvelo, kakor bi ga prerivala burja. Listje na drevju je rumenelo in odpadalo. Na gorah se je plazila meglena zástava, iz katere je začel pihati v dolino mrzel veter. Na kaštah so pletli turščino v kite in obirali hišo za hišo. Največ spletke so spletli okrog Gregorjeve družine. Zelena zavist in črna jeza sta si podajali roke. Veliko so znali povedati o Tilki in nadzorniku.

Moški so udarjali po Gregorju. Metali so jedke besede, vezali jih v nagle sodbe in drzne sklepe.

Preobjedel se je Gregor. S komolci nas je odrinili od voznje. Polakomnil se je ceste. Drugi vozovi počivajo po kolnicah, njegov voz ropota po cesti. Drugi so konje prodali, njegovi konji so zmučeni in zgarani od dela. Drugod kuhajo polento, pri njem se cvre meso. Pa se bo unesell! Še rad bo oral in gnoj vozil na njive! Cesta je trda in ne rodi, njive zelenijo vsako leto; cesta ima kilometre, pa je je konec — tudi Gregorjeve ošabnosti bo konec. Pridušali so se, da mu ne bodo dali priprege, čeprav

bi mu voz obstal sredi klanca v najslabšem vremenu.

Zenske so bile še bolj strupene. Začele so s pohujšanjem, ki ga daje Gregorjeva hči vsej vasi. Vsak dan pod večer prihaja v hišo polir. Stara pogrinja mižo in reže pršut. Sodček vina so kupili, da ga pijejo dolgo v noč. Kaj pomaga stari, če roma po kloštrih in ima sina kapucinala Sin v samostanu, punca na cesti. Joj mene, kakšna je postala ta Tilka! Sama žida, navrtani lasje, čevljički z visokimi petami. Seveda mora ugajati gospodu! Gospod polir je vreden gospodičen. Menda je ločen od žene. Zato zapirajo zvečer polkna. Kar nič več je ni k petju. V nedeljah se vozi s polirjem na motorju. To bo Gregorju zrastle nos, ko bo konec ceste! Vsaka nit ima dva konca, tudi tako življenje se mora končati. Kako, to je vprašanje. Najhujša ploha se je vsula na polirja. Pomagali so celo moški in ga prekleli do kosti. Nesrečo je prinesel v vas ta zlodej. Razdražil je kmete, odjedel kruh delavcem, kot valpet izžema peskarje, ki za par borih soldov rijejo kot krti v peščenih jamah. Fortunata je pretepel, ker mu ni pustil, da bi vasoval pri hčeri. Ta vražji skobec lovi dekleta kar po vasi pri dnevu in ponoči. Menda se je sprl z Ludvikom,

Poletne obleke in blago
dobite poceni pri
L. MAURER
Klagenfurt, Alter Platz 34

Letztes Glas vom vorigen Jahr,
„Mutti, es schmeckt wunderbar!“
„Ja, es hielt sich einwandfrei —
König half mir auch dabei!“

König EINKOCHHILFE

POCENI RAZPRODAJA — ZA 30% ZNIŽANE CENE

TRGOVSKA HIŠA KOROŠCA

G. Wusschaden
KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 7 — AM FLEISCHMARKT

Zavarujte pri **„Kälabrand“**
KÄRNTNERISCHE LANDES-BRANDSCHADEN-VERSICHERUNGS-ANSTALT
Klagenfurt, Alter Platz 30

Pajčolane za poroko, prvo sv. obhajilo. - Vence in šopke pri
Elgetz, Rainerhof
KLAGENFURT

Pristne narodne Dečve (Dirndl), gotove in po meri, obleke, bluze, perilo dobite pri
WALCHER
Klagenfurt, 10. Oktoberstraße

Kolesa, mopedi, motorji, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici.
Gumijaste plašče (Be- reifung) vseh vrst za kolesa dobite pri
Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.
Johann Novak
MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

Gradbeno in stavbarsko kleparstvo, galanterjsko kleparstvo, kritje cerkva in stolpov
HELMUT GROSSNEGGER
KLEPARSKI MOJSTER
CELOVEC — KLAGENFURT
Villacher Ring 31, Tel. 24-90

SIMCA - ŠKODA
Vam dobavi avto-delavnica
KARL JOWEINIG
Klagenfurt, Südbahngürtel 38. Ruf 44-31

Wecken", CinemaScope barvni film. (Vstop za mladino prepovedan).

POROKA
Za vsako nevesto primerne okraske za glavo, novosti v nevestinih pajčolanih, mirte, za camarje, vse potrebno za birmo in prvo sv. obhajilo. Velika izbira v strokovni trgovini „PRINCESS“, Klagenfurt, Alter Platz 34.

Gumijasti in dežni plašči
plašči iz balonske svile in plašči za motoriste najceneje v strokovni trgovini
V. TARMANN
Klagenfurt, Völkermarkter strasse 16.

Izdelava modrocev (žimnic) z najboljšim in točnim čiščenjem s specialnim strojem. Če pridemo zjutraj po nje, jih zvečer že spet lahko imate. OKORN, Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Platz.

NAPRODAJ
Proda se lepo manjše posestvo z 6 ha njiv in travnikov ter 6 ha gozda, ležeče 1 minuto od glavne ceste Celovec—St. Jakob v Rožu in četrtr ure oddaljeno od industrijskega kraja Bistrica v Rožu.
Več izveste pri Hranilnici in posojilnici št. Janž v Rožu, pošta Svetna ves (Weizelsdorf i. R.)

NAPRODAJ
Kupite tam, kjer imate prednost! Okorn-modroci so specialno čiščeni in poceni. OKORN, Völkermarkter Platz.

Kopalne obleke in pletilno blago pri
SPERDIN
KLAGENFURT

Peči, štedilnike
KAKOR VSE KMETIJSKE POTREBŠČINE dobite najugodnejše pri
HANS WERNIG
Celovec, Paulitschgasse (Prosenhof)

4 Voctteile:
1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 4000
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zin-
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto
GRÖSSTE AUSWAHL IN:
Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen; Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen
„DAS HAUS DER GUTEN MÖBEL“
KARL STADLER
KLAGENFURT / THEATERGASSE 4
SW - MÖBEL - VERKAUFSSTELLE
Beratung durch eigenen Architekten!

Brez kemičnih dodatkov

Ziegel- und Klinkerwerk
Dipl.-Ing. Unger-Ullman
VELIKOVEC — VÖLKERMARKT
Izdeluje zidno, votlo (Hohlblock) in zvonisko (Klinker) opeko. Nova izdelava kameninastih korit za svinje in govedo (Steinzeugtröge).

KINO
CELOVEC-KLAGENFURT VOLKSKINO
6. do 9. 6.: „Schicksal am Matteredhorn“. (Barvni film.)
10. do 12. 6.: Ljubezenska zgodba „Was die Schwalbe sang“.
Samo 13. 6.: „Erzherzog Joggans grosse Liebe“.
KAMMERLICHTSPIELE
Od 7. 6. naprej: „Anastasia“.

Ali nameravate kupiti rabljen avtomobil?
Opel Kapitän
Opel Rekord
Opel Caravan
Volkswagen
Fiat 1400
i. t. d.
Obrnite se z zaupanjem na strokovno tvrdko

Trampitsch & Co.
Celovec, Villacherstraße 181
Telefon 26-60 a 54-30